

Redovisning av 2011 års kongress uppdrag

Uppdrag nr 1: SKL ska verka för att den kommunala självstyrelsen stärks och att subsidiaritetsprincipen respekteras också i EU:s lagstiftningsprocess.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Uppdraget är brett och berör alla avdelningar. Huvudansvaret ligger på avdelningen för ekonomi och styrning.

Kansliets rapportering:

Att verka för ett starkt kommunalt självstyre är en huvuduppgift för SKL och genomstrar de olika delarna av förbundets verksamhet. Förbundets intressebevakning innefattar även EU:s lagstiftning och bevakning av riksdagens subsidiaritetsprövning i frågor som även berör kommunerna. Sedan kongressen 2011 kan SKL å ena sidan konstatera att den kommunala självstyrelsen erhållit ett starkare grundlagsskydd främst genom den nya proportionalitetsprincipen. Den har medfört att en proportionalitetsbedömning av konsekvenserna för den kommunala självstyrelsen ska göras av lagförslag som påverkar kommunernas ekonomi och självstyrelse. En viktig fråga för förbundet har varit att bevaka att sådana bedömningar görs. Samtidigt kan SKL tydligt se en kraftigt ökad detaljreglering, problem när det gäller finansieringsprincipens tillämpning och avsaknaden av ett formaliserat samrådsförfarande (jfr uppdrag 2). SKL kan också konstatera att kommuners, landstings och regioners förutsättningar för organisationsfrihet och samverkan beskurits genom att staten i sitt senare lagstiftningsarbete mer tagit fasta på EU-rättens begränsningar istället för dess möjligheter när det gäller att vårda förutsättningarna för det kommunala självstyret.

Medan samspelet mellan stat och kommunsektor fungerar väl inom vissa områden finns tydliga problem inom andra. SKL kan se att styrningen varierar mellan olika politikområden och att den är inkonsekvent både när det gäller att involvera kommunsektorn i lagstiftningsarbetet och att respektera den kommunala självstyrelsen. I likhet med Ansvarskommittén och Förvaltningskommittén ser SKL därför behovet av en samlad strategi för statens styrning av kommuner och landsting. Detta är också frågor som SKL:s styrelse aktualiserade i samband med Europarådets granskning av hur konventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i Sverige och som också togs upp i Europarådets rapport.

Uppdrag nr 2: SKL ska verka för att förbättra dialogen mellan stat och kommun genom regelbundna formella samråd.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

SKL har under lång tid och på olika sätt verkat för att få tillstånd ett formaliserat samrådsförfarande mellan kommun- och landstingssektorn och regeringen – dels i samband med Ansvarskommitténs och Grundlagsutredningens arbete dels genom förslag direkt till regeringen. I samband med Europarådet granskning av den kommunala självstyrelsen i Sverige 2014 väckte SKL frågan på nytt. I en av Europarådets rekommendationer uppmanas Sverige att upprätta ett formellt samrådsförfarande som gör det möjligt för kommuner och landsting och deras sammanslutning att framföra sina synpunkter på beslut på statlig nivå som kan begränsa kommunernas självstyre. Än så länge har dock inte SKL:s påtryckningar eller Europarådets rekommendation lett till ett regelbundet formaliserat samråd.

Däremot sker sedan ett antal år formella överläggningar med Finansdepartementets politiska ledning inför vårpropositionen och budgetpropositionen. Dessa har under kongressperioden lagts tidigare än förut vilket förbättrar möjligheterna att påverka innehållet i propositionerna. Inför mötena har, liksom tidigare, avstämningar om dagordningen gjorts på tjänstemannanivå. Rutinerna inför mötena kan förbättras både externt och internt inom SKL. Det behövs en ordentlig dialog mellan politiker och tjänstemän om vilka punkter som SKL ska ta upp. På det sättet kan bättre anpassade underlag tas fram till politikerna.

Ett annat formaliserat samråd äger rum i form av Nationellt Forum där Näringsdepartementet bjuder in två ledande politiska företrädare från majoritet och opposition i varje län (det kan vara ordförande respektive vice ordförande i regionstyrelse, landstingsstyrelse, regionförbund respektive länsförbund) för att diskutera frågor som rör regional utveckling och tillväxt. Nationellt forum sammanträder fyra gånger per år och från Regeringskansliets sida har statsråd, statssekreterare och chefstjänstemän från Närings- och andra berörda departement deltagit beroende på vilka frågor som står på agendan. Arbetsformerna inom nationellt forum utvecklas successivt och en ambition är att öka inslaget av dialog och utbyte på bekostnad av information och envägskommunikation.

Uppdrag nr 3: SKL ska genom ett aktivt deltagande i sina internationella samarbetsorganisationer och i internationella utvecklingsprojekt verka för att stärka lokal och regional demokrati samt mänskliga rättigheter också utanför Sverige.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för administration

Kommentar: Uppdraget är brett och berör alla avdelningar. Huvudansvaret ligger på avdelningen för administration.

Kansliets rapportering:

SKL har aktivt bedrivit påverkansarbete på den europeiska arenan inom en rad frågor som är relevanta för våra medlemmar, t.ex. gällande energieffektiviserings-, upphandlings- och patientrörlighetsdirektiven, gentemot regering, riksdag och de olika institutionerna i EU. Intressebevakning har parallellt bedrivits genom CEMR, den europeiska organisationen för kommun- och regionförbund, samt genom CEEP, organisationen för europeiska offentliga arbetsgivare. Globalt har SKL varit aktiva inom UCLG, världsorganisationen för städer, kommuner och regioner, för att bl.a. påverka utformningen av de universella hållbara utvecklingsmålen efter 2015, den urbana agendan och demokratifrämjande.

SKL har verkat för lokal demokrati, stärkt decentralisering och stärkta mänskliga rättigheter genom ett antal SIDA-finansierade internationella utvecklingssamarbeten i bl.a. Indonesien, Kina, Irak, Serbien, Turkiet, Tunisien, Vitryssland och Ukraina. Genom sitt huvudmannaskap för föreningen Internationellt Centrum för Lokal Demokrati, ICLD, har SKL verkat för att stärka medlemmarnas möjligheter till internationella kommunala partnerskap och därigenom främjat den lokala och regionala demokratin även utanför Sverige.

SKL utgör kanslistöd till de svenska delegationerna till EU:s Regionkommitté (ReK) respektive Europarådets kongress för lokal och regionala organ (CLRAE). Under mandatperioden har 13 svenskar varit föredraganden i olika EU-frågor i kommittén, och i kongressen har delegationens politiker aktivt arbetat för frågor om mänskliga rättigheter, demokrati, konsultationsrätten och lokal självstyrelse bl.a. genom flera rapportörskap.

Uppdrag nr 4: SKL ska stödja medlemmarna i arbetet med att pröva nya sätt att utforma sina uppdrag.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för demokratifrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

SKL ger olika stöd till kommuner, landsting och regioner i deras arbeten med att utforma sina uppdrag. Ett kunskapsmaterial har tagits fram inom den prioriterade frågan Kvalitetssäkrad välfärd som bland annat resulterat i en webb-baserad uppföljningsguide. www.uppfoljningsguiden.se. Webbsidan är jämställdhetsanpassad.

Skriften Förutsättningar för uppföljning beskriver möjligheterna till styrning och insyn i offentligt finansierad och privat utförd verksamhet inom olika verksamhetsområden.

Många kommuner och landsting provar olika sätt att stödja en innovativ utveckling i verksamheterna. Arbeten pågår tillsammans med Vinnova.

Projektet Leda för Resultat är en del av överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting som avser stöd till en evidensbaserad praktik för god kvalitet i socialtjänsten. Programmet vill öka kunskapen om hur ledningen i socialtjänsten kan arbeta strategiskt med resultatstyrning för att öka kvalitet, öppenhet och ledningens kunskap för att klara sitt uppdrag

SKL har genom utvecklingsprojekt och information bidragit till att kommuner, landsting och regioner allt mer styr den egna verksamheten utifrån tydliga kvalitetskrav och strukturerad uppföljning. Detta gäller speciellt i styrningen av de olika valfrihetssystemen.

Uppdrag nr 5: SKL ska stödja medlemmarna i arbetet med att utveckla dialogen med medborgarna och att integrera resultat i styrprocesser och verksamhetsutveckling.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för demokratifrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Inom uppdraget har flera satsningar skett. Projekt medborgardialog startades 2006 och har vidareutvecklat arbetet under innevarande kongressperiod. Arbetet i projektet har två inriktningar, dels kunskapsspridande aktiviteter, dels utvecklande aktiviteter. Det kunskapsspridande arbetet har varit inriktat på att ge medlemmarna ökade teoretiska och praktiska kunskaper om hur medborgardialogen kan användas i styrningen av kommuner och landsting och i utvecklingen av tjänster. I detta arbete ingår nätverk för politiker med 194 deltagare och nätverk för tjänstemän med 205 deltagare. De utvecklande aktiviteterna har varit inriktade på att genom samarbete med kommuner och landsting i nätverk pröva och utveckla system, metoder, förhållningssätt och förändra kulturella betingelser för medborgardialog som del i styrningen. För detta har följande nätverk drivits:

- utveckling av medborgardialog i styrprocesser
- medborgardialog vid hantering av konflikter i komplexa samhällsfrågor
- utveckling av medborgarbudget
- utvecklad medborgardialog i planprocessen
- nätverk för kultur och värderingar där medborgardialog ingår som en del
- utveckling av e-demokrati och e-deltagande delfinansierat av regeringen

Inom projektet Medborgardialog har under kongressperioden 277 kommuner och alla landsting deltagit i projektets aktiviteter. Projektet har under kongressperioden spridit kunskap om system för medborgardialog genom publicering av åtta skrifter, två magasin med goda exempel och ett nyhetsbrev var fjortonde dag. För att sprida kunskap har seminarier, konferenser och utbildningar genomförts där teorier om medborgardialog och framgångsrika exempel presenterats. Inom projektet har system för medborgardialog utvecklats som används av kommuner och landsting. Projektet har också erhållit resurser från Justitiedepartementet och därigenom utvecklat IT-verktyg för dialog och genomfört ett särskilt projekt för utveckla styrsystem för medborgardialog.

Uppdrag nr 6: SKL ska medverka till att stärka och utveckla ett hållbart politiskt ledarskap.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för demokratifrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

SKL har gett toppolitiker stöd och utveckling i uppdraget att styra och leda en kommun, en region eller ett landsting samt gett stöd att utvecklas som politiska ledare. I arbetet tillsammans med toppolitiker har det utkristalliserats tre centrala delar i uppdraget som behöver stärkas; uppdraget som demokratiaktör, ett ledarskap som får genomslag och ger resultat samt att skapa ett hållbart politiskt ledarskap. Utifrån dessa områden har SKL publicerat en e-bok som heter ”En reflektionsbok om uppdraget som politisk ledare”. Ledande politiker medverkar i filmer och berättar om komplexa frågor i vardagen och hur de tänker kring sitt politiska ledarskap.

Aktiviteter som SKL har erbjudit medlemmarna: Ledarprogram - startade 2013 med 19 toppolitiker, 2015 deltar 55 i tre program. Upplägget har byggt på mångåriga erfarenheter från nätverken; Nätverk - 2011-2013 medverkade 50 toppolitiker i fyra olika nätverk, ett för unga, ett för KSO i regionhuvudstäderna och två för alla. 2015 startas ett för erfarna; Mentorprogram - startade 2011 med 24 toppolitiker + 24 mentorer, 2015 deltog sju politiker och sju mentorer. Mentorerna har medverkat i SKL:s ledarutveckling; Workshops/seminariedagar - t.ex. styrning från politisk vilja till verksamhet, hur det politiska ledarskapet ska utvecklas för att möta framtidens utmaningar, hur klimatet och villkoren för toppolitiker kan stärkas, förtroendevald och arbetsgivare, dialog och kommunikation, att styra och leda i komplexa sammanhang samt skapa genomslag och resultat av politiken tillsammans med både kommunstyrelseordföranden och kommunchefer och även en dag om integration.

Fördelningen har varit drygt 50 % kvinnor och 50 % män i samtliga aktiviteter.

SKL har bedrivit ett målmedvetet arbete med att stärka kvinnor som är toppolitiker. 37 % av kommunstyrelseordförandena är kvinnor och 43 % av landstingsstyrelseordförandena. Drygt 25 kvinnor, har och är mentorer i tre internationella ledarprogram för kvinnor och toppolitiker.

Forskningsstudier har startat om att styra och leda i minoritet och om hur dagens stora samhällsutmaningar påverkar uppdraget.

Uppdrag nr 7: SKL ska verka för att slagkraftiga regioner med ett vidgat utvecklingsuppdrag bildas efter 2014 års val samt att indelning och beslutsnivåer inom berörda statliga myndigheter underlättar ett fungerande samspel.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

I början av mandatperioden diskuterades den regionala indelningen intensivt av medlemmarna och regionfrågan har under flera år varit en prioriterad fråga. Förbundet bidrog på olika sätt till att stödja medlemmarnas arbete, bland annat genom att utse ett sonderingsteam som träffade berörda politiker i samtliga län och som genom sin rapport kunde ge en överblick över vilka indelningsalternativ som diskuterades.

Under samma period medverkade förbundet till arbetet i utredningen om den regionala statliga förvaltningen. Förbundet genomförde en kartläggning av kommunernas och landstingens samspel med statliga myndigheter, tog fram ett principdokument om länsstyrelsernas roll och bidrog till utredningens förslag om en tydligare ansvarsfördelning inom det regionala tillväxtarbetet och en samordnad indelning av statliga myndigheter.

Längre fram under kongressperioden stödde förbundet arbetet i flera län med att flytta det regionala utvecklingsansvaret till landstingen och därmed bilda regioner. Det skedde dels genom nätverk med deltagare från berörda län och dels genom intressebevakning i samband med den nationella beslutsprocessen. Arbetet resulterade i att sex landsting kunde överta det regionala utvecklingsansvaret och bilda regioner från 2015 och i riksdagsbeslut och (efter valet) regeringsbeslut om att tidigare avslagna regionansökningar ska beviljas.

Under 2015 har förbundet samlat landstingens, regionernas och regionförbundens ledningar till samråd om behovet av en indelningsreform. Utifrån de synpunkter som framförts har förbundet uppvaktat regeringen och framfört önskemål om ett mer aktivt engagemang från regeringens sida. Förbundets synpunkter har fått ett positivt gensvar och regeringen förväntas inom kort utse förhandlare med uppdrag att i samspel med förbundets medlemmar ta fram förslag om en ny regional indelning.

Uppdrag nr 8: SKL ska verka för att ett stabilt kommunalrättsligt handlingsutrymme utvecklas som beaktar EU-rättens möjligheter och begränsningar med utgångspunkt från vad kommun- och landstingssektorn behöver.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för juridik

Kansliets rapportering:

SKL har sedan 2012 inom ramen för "kommunallagsprojektet" bearbetat moderniseringsbehoven i kommunalrätten. Arbetet har resulterat i att regeringen år 2012 beslutat se över kommunallagen, bl.a. med avseende på förhållandet mellan EU-rätten och nationell lagstiftning. En särskild utredare med uppdrag att se över kommunallagen tillsattes därför. Denne har till sitt stöd haft både en parlamentariskt utsedd referensgrupp och en formell expertgrupp. SKL har haft företrädare både i den parlamentariska referensgruppen och i expertgruppen.

Utredningen har presenterat två betänkanden. Det första - som också lett till lagstiftning - behandlar moderniseringsbehov kopplade till utvecklingen av privata utförare i den kommunala verksamheten.

Det andra betänkandet; slutbetänkandet har rubriken "En kommunallag för framtiden". Betänkandet lades fram våren 2015 och innehåller en djup analys av förhållandet mellan nationell rätt och EU-rätt, till stöd för den fortsatta tillämpningen. I betänkandet föreslås även inrättandet av en särskild vägledningsfunktion för att stärka den lokala nivåns förutsättningar att rätt tillämpa EU-rättens regler för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

Uppdrag nr 9: SKL ska verka för att regleringar på nationell och EU-nivå inte motverkar medlemmarnas möjlighet att välja lämpliga driftsformer och ändamålsenliga finansieringsmodeller samt att de inte försvårar tillhandhållandet av tjänster av allmänt intresse.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för juridik

Kansliets rapportering:

Utöver det arbete som redovisas under uppdrag 8 har SKL deltagit i en statlig utredning på bostadsförsörjningens område. Denna utredning - "EU och bostadspolitiken" - har lagt fram sitt slutbetänkande våren 2015. Där belyses utförligt förutsättningarna för offentliga stöd på bostadsområdet.

SKL har under perioden - i samverkan med näringsdepartementet och europeiska kommissionen - bl.a. ordnat en stor konferens kring moderniseringen av EU-rättens regler för statligt stöd och genomfört flera utbildningar i regelverket kring offentliga stöd.

Inom ramen för arbetet i CEEP har SKL också bidragit till utvecklings- och påverkansarbete för att stärka tillämpningen av EU-rättens regler kring tjänster av allmänt intresse. Motsvarande samarbete bedrivs även inom CEMR, där särskilt frågan om offentliga stöd till de regionala flygplatserna bevakats.

Uppdrag nr 10: SKL ska verka för ett modernare kommunalrättsligt ramverk för ansvarsfördelning och beslutsfattande på ledningsnivå.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Frågan om tydligare uppdrag och samspel mellan ledande politiker och tjänstemän i kommuner, landsting och regioner har varit en av de prioriterade frågorna från SKL:s styrelse under 2011 och 2012. I arbetet med att förtydliga uppdraget och utveckla samarbetet har många styrelseordföranden och direktörer involverats. Arbetet har dokumenterats i rapporten ”Uppdrag och samspel mellan ledande politiker och tjänstemän”. Den innehåller en beskrivning av de rättsliga förutsättningarna för samspel på ledningsnivå, hur det lokala arbetet fungerar idag, framgångsfaktorer i det lokala arbetet, hur ansvarsfördelningen ser ut i andra sammanhang och internationella utblickar. Rapporten har varit ett bra underlag för att arbeta vidare med frågan i samtal och på seminarier med både toppolitiker och toppchefer. Rapporten sätter ljuset på problem som främst kommer från tjänstemannahåll, utmaningen är hur hela den kommunala förvaltningen ska fungera tillsammans.

2012 tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdraget att se över kommunallagen. Expertgruppen har två medlemmar representerade och SKL har haft två experter med. En parlamentarisk referensgrupp har också varit förordnad och knuten till utredningen. Slutbetänkandet av ”Utredningen om en kommunallag för framtiden” kom våren 2015.

Inför valet 2014 publicerades ett material som handlar om ”Att göra en arbetsfördelning mellan politiker och tjänstemän”, vilket var ett önskemål från medlemmarna. Det är en e-bok som innehåller förslag på ett gemensamt arbete, även filmer där toppolitiker och toppchefer delar med sig av sina erfarenheter.

Uppdrag nr 11: SKL ska verka för kommuners och landstings rätt att själva besluta om olika valfrihetssystem ska införas och hur de i så fall ska se ut.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Motion nr 49

Kansliets rapportering:

Införandet av valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem, LOV, är i dag frivilligt förutom inom primärvården där det är ett obligatorium för landsting och regioner. Frågan om obligatorium inom primärkommunområdet belystes och föreslogs i utredningen "Framtida valfrihetssystem inom socialtjänsten". Styrelsen avlog detta förslag i sitt remissvar.

Upphandlingsutredningen har i sitt slutbetänkande konstaterat att valfrihetssystem kan införas även genom lagen om offentlig upphandling (LOU), då professionens och den enskildes val kan vara rangordningskriterier. Detta var en av de frågor som bevakades av SKL.

Regeringen har tillsatt utredningen, Ett nytt regelverk för offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster, där utredaren har i uppdrag att föreslå hur regleringen kan ändras så att landstingen inte ska vara skyldiga att ha vårdvalssystem i primärvården, men med bibehållen möjlighet för patienterna att enligt patientlagen välja utförare av offentligt finansierad öppenvård. Utredningen ska lämna sitt delbetänkande 1 november 2015. När förslaget till obligatoriskt vårdval inom primärvården behandlades av SKL tillstyrkte styrelsen detta förslag.

Allt fler landsting inför på frivillig basis valfrihetssystem inom specialistsjukvården. Ett stöd ges till detta arbete bland annat genom Vårdvalsnätverket.

Inom socialtjänstens områden fortsätter en långsam utveckling av antalet kommuner som inrättar valfrihetssystem enligt LOV. Däremot ökar omfattningen av tjänster som omfattas av valfrihetssystem. Här ges stöd i det kommunala valfrihetsnätverket.

Uppdrag nr 12: SKL ska fortsätta samtalet om välfärdens långsiktiga finansiering och verka för att kommunsektorn får stabila och förutsägbara villkor och bidrag från staten som ger förutsättningar att sköta ekonomin på ett ansvarsfullt sätt.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Frågan har varit en Prioriterad fråga inom SKL under 2014 och 2015. Tidigare kalkyler från SKL har indikerat ett betydande gap mellan kommunsektorns tillgängliga resurser vid oförändrat skatteuttag och vad som krävs för att den ska klara sina åtaganden (Framtidens utmaning). Senare kalkyler tyder på att detta gap har reducerats.

Som ett första led i att ta fram en ny rapport om Välfärdens långsiktiga finansiering arbetades en rapport fram för att se hur kostnaderna och verksamheten utvecklats historiskt. Tanken är att historiken ska ligga till grund för beräkning av framtida utveckling av kostnaderna för välfärden. Rapporten presenterades i februari 2014 och fick viss uppmärksamhet i medierna. I rapporten redovisas uppgifter om hur kommunsektorns kostnader i fasta priser faktiskt har utvecklats mellan 1980 och 2012 samt hur resurserna har utvecklats i förhållande till de krav som förändringar i demografin har ställt. Slutsatsen i rapporten är att tidigare trender tycks stå sig. Kostnaderna har årligen i genomsnitt ökat 1 procentenhet snabbare än vad som kan återföras på förändringar i demografin.

Ett av syftena med att ta fram dessa rapporter är att skapa förståelse för de förutsättningar som kommunerna och landstingen har och på detta sätt skapa opinion och får stöd i arbetet med att staten och andra institutioner som påverkar kommunernas och landstingens ekonomi ska kunna verka för stabila planeringsförutsättningar. Förutom detta bedrivs parallellt ett arbete med att redovisa kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar på kortare sikt. Detta görs främst i Ekonomirapporten som presenteras två gånger per år. I den följs också utvecklingen av statsbidragen upp. Löpande sker dessutom samverkan och överläggningar med staten om vilka ekonomiska behov kommunerna och landstingen har och vilka konsekvenserna blir om förutsättningarna är instabila eller om statsbidragen ökar för långsamt.

Uppdrag nr 13: SKL ska verka för att finansieringsprincipen tillämpas fullt ut på alla statliga beslut och EU-beslut.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Finansieringsprincipen berör alla avdelningar. Huvudansvaret ligger på avdelningen för ekonomi och styrning.

Kansliets rapportering:

Det har gjorts ett stort antal regleringar i enlighet med finansieringsprincipen sedan kongressen 2011, inte minst inom skolans område. Många har varit helt i sin ordning, andra har varit direkt felaktiga. De värsta exemplen är gymnasiereformens sparbetning och Socialstyrelsens föreskrifter om särskilt boende. Av de 1 930 miljoner kronor som först drogs in för gymnasiereformen återstår nu 470 miljoner kronor från och med 2016. SKL driver frågan att även den återstående indragningen saknar grund och bör tas tillbaka.

Det är inte rimligt att en statlig myndighet, vid sidan om den statliga budgetprocessen, kan fatta bindande beslut (föreskrifter) med stora ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting. Sommaren 2014 beslutade regeringen om en förordning som tar hand om detta. Enligt förordningen (SFS 2014:570) ska en myndighet inhämta regeringens medgivande innan den beslutar om föreskrifter som får ekonomiska konsekvenser som inte är oväsentliga för kommuner och landsting. En tendens som SKL ser är att myndigheter till viss del väljer allmänna råd i stället för föreskrifter. Eftersom allmänna råd inte är bindande gäller inte finansieringsprincipen, men kommunerna vill ändå leva upp till dessa.

Finansieringsprincipens kanske viktigaste funktion är vid beredningar inom Regeringskansliet. Det fackdepartement som föreslår en reform måste också föreslå hur den ska finansieras. När reformen passerat nålsögat inom Regeringskansliet ska fackdepartementet bereda frågan med SKL. Departementet ska då redovisa kostnadsberäkningar. Dessa är ofta bristfälliga och SKL måste begära in kompletterande underlag.

Den sannolikt viktigaste framgångsfaktorn för finansieringsprincipens tillämpning är att få till stånd ett formaliserat samrådsförfarande mellan regeringen och SKL på politisk nivå.

Hösten 2011 genomfördes en informationsrunda inom SKL:s kansli för att höja kunskapsnivån om finansieringsprincipen. En folder och en kortfilm togs också fram med samma syfte.

Uppdrag nr 14: SKL ska verka för införandet av ett system för statlig ekonomisk ersättning till medlemmarna vid katastrofer och kriser samt stödja utvecklingen av samverkansformer med polis och andra aktörer inom trygghets- och säkerhetsområdet.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Med utgångspunkt från skriften *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete* (framtagen av SKL, Brottsförebyggande rådet (Brå) och Polisen) arbetar förbundet med att etablera fungerande och strukturell samverkan mellan kommun och polis. Ca 80 % av landets kommuner har en samverkanöverenskommelse med Polisen om brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. SKL har tillsammans med Brå och Polisen genomfört en utbildning i samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete, genomfört konferenser inom trygghets- och säkerhetsområdet samt vid ett flertal tillfällen föreläst för kommuner om hur samverkan med polisen kan utvecklas. SKL har även tillsammans med Polisen och en mängd andra myndigheter framgångsrikt utvecklat och stöttat införandet av sociala insatsgrupper för samverkan på individnivå kring ungdomar som riskerar att bli livsstilskriminella. SKL har bidragit till den nya polismyndighetens arbete med att planera för en ambitionshöjning beträffande samverkan med kommunerna. En revidering av boken *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete* genomförs nu och kommer att vara klar under hösten 2015.

Under 2011 och 2012 lyfte SKL frågan om ersättningssystem i dialoger med tjänstemän på Försvarsdepartementet. Det bedömdes då som utsiktslöst att driva frågan vidare, då starka låsningar fanns i Regeringskansliet. Efter skogsbranden i Västmanland 2014 aktualiserades frågan åter. Regeringen tillsatte en särskild utredare som bl.a. skulle lämna förslag på nödvändiga författningsändringar m.m. i syfte att stärka samhällets beredskap och förmåga att förebygga och hantera allvarliga olyckor och kriser. SKL hade planerat att driva ersättningsfrågan i denna utredning. Utredningsuppdraget kortades dock. Istället gavs ett uppdrag till MSB att utreda vilka konsekvenser erfarenheterna från skogsbranden bör få för krisberedskapssystemet. SKL driver ersättningsfrågan gentemot MSB, som ska överlämna sin utredning i januari 2016.

Uppdrag nr 15: SKL ska verka för att staten tar det fulla kostnadsansvaret för introduktionen av nyanlända flyktingar och invandrare liksom deras anhöriga.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kansliets rapportering:

I en enkät, som gick ut till 90 kommuner, efterfrågades de kostnader som ska täckas av den statliga schablon som betalas ut under en tvåårsperiod för varje mottagen nyanländ. Resultatet visade på en underfinansiering då mellan 60 och 80 % av den schablon som ska täcka kommunens kostnader under 3,5 år förbrukats redan under det första mottagningsåret. SKL har även fortsatt med intressebevakning utifrån de åtgärdsförslag som togs fram i samråd med våra medlemmar och som antogs av styrelsen i april 2013. Det är sammanlagt 35 åtgärdsförslag som bland annat omfattar flera konkreta förslag för att kommuner och landsting ska få full kostnadstäckning för såväl asyl- som flyktingmottagandet. Åtgärdsförslagen har överlämnats till berörda departement under förra mandatperioden och även till den nya regeringen. Den fortsatta intressebevakningen är också en av fyra indikatorer i den prioriterade frågan ”Nyanländas etablering – en investering för framtiden”, 2014 – 2015.

SKL har i samarbete med Migrationsverket gjort en pilotstudie av kommunernas kostnader och de statliga ersättningarna för asylsökande. Pilotstudien visade att kommunerna har kostnader för de asylsökande där den statliga ersättningen inte är tillräcklig. Den visade också att kommunerna har ett antal olika kostnader för målgruppen som det inte utgår någon statlig ersättning för. SKL har även gjort en fördjupad studie för att fånga de faktiska kostnaderna i förskola och skola för asylsökande barn. Studien har tagits fram för att göra en möjlig bedömning av vad en rimlig nivå på ersättningsschabloner för asylsökande inom skolområdet för år 2015 kan vara. Genomgående är förskola och skola för asylsökande elever underfinansierade, till exempel så är den statliga schablonersättningen för grundskoleelever 63 800 kronor per år medan den faktiska kostnaden är 118 000 kronor per elev och år. Underlaget har kommunicerats till berörda departement. SKL gör en sammanställning av statistik från SCB på utbetalat ekonomiskt bistånd för målgruppen som omfattas av Arbetsförmedlingens etablering. Det görs för att få en bild av hur stor del av den schablon staten ersätter kommunerna med per mottagen individ, som används till ekonomiskt bistånd. Den statliga schablonen, som ska täcka kommunernas kostnader för målgruppen i tre och ett halvt år, ska även täcka övriga insatser som kommunerna ansvarar för som t.ex. samhällsorientering, utbildning i svenska för invandrare och övrig vuxenutbildning.

Uppdrag nr 16: SKL ska verka för att huvudmannskapet för personlig assistans överförs till Försäkringskassan.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

SKL författade tillsammans med Försäkringskassan en skrivelse till Socialdepartementet den 29 juni 2011 om att huvudmannskapet för personlig assistans bör överföras till Försäkringskassan. SKL har sedan dess på flera sätt uppmärksammat frågan i löpande kontakter med Regeringskansliet och Försäkringskassan. SKL har i offentliga sammanhang lyft frågan, vid konferenser, seminarier, informella och formella kontakter med Regeringskansliet och funktionshindersorganisationer och vid seminarier vid politikerveckan i Almedalen. En konsekvens av det delade huvudmannskapet är kommunens ansvar för sjuklönekostnader i privata assistansbolag. Frågan utreddes 2013 av den s. k. Assistansersättningsutredningen. Förbundet var representerat i utredningen. Utredningen föreslog att kommunens ansvar för sjuklönekostnader slopades. Socialdepartementet har aviserat att de inte kommer att förverkliga utredningens förslag. SKL har därför uppvaktat Socialdepartementet med krav på att utredningens förslag genomförs.

Uppdrag nr 17: SKL ska verka för att den lokala och regionala nivåns förutsättningar och intressen tillvaratas i EU:s tillväxtstrategi Europa 2020 och i kommande långtidsbudget för EU efter 2013.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL:s gjorde en kartläggning år 2013 om hur den regionala nivån i Sverige arbetade med att integrera Europa 2020-strategin med det regionala strategiarbetet, vilket presenterats för regeringens företrädare.

Via Regionkommittén och CEMR har SKL deltagit i den politiska debatten på EU-nivå om Europa 2020-strategins genomförande i EU och EUs långtidsbudget samt dess betydelse för det lokala och regionala arbetet kopplat till tillväxtstrategin. SKL har även arrangerat högnivåmöten i Bryssel med deltagande från Europaparlamentet, EU-kommissionen och den svenska regeringen för att tydliggöra den lokala och regionala nivåns förutsättningar, behov och möjligheter.

SKL har tillsammans med EU-kommissionen och regeringskansliet samarrangerat ett antal större konferenser på temat Europa 2020 och EUs långtidsbudget i Sverige och Bryssel för kommun- och landstingsrepresentanter för att öka kunskap och engagemang om strategins möjligheter för medlemmarna. SKL svarade på kommissionens samråd om halvtidsöversynen av strategin hösten 2014. SKL arrangerade en remissworkshop med deltagare från regional nivå. De synpunkter som kom fram i diskussionerna låg till grund för SKLs yttrande. Förbundet anser att regionalt formulerade mål är viktiga i Europa 2020-strategin.

SKL har deltagit i de regelbundna överläggningarna om strategin mellan regeringen och arbetsmarknadens parter. På politisk nivå sker samråd årligen inför vartoppmötet i februari-mars. På tjänstemannanivå sker samråden minst tre gånger per år. Mötena syftar bland annat till att diskutera den årliga tillväxtrapporten, det nationella reformprogrammet och genomförandet av Europa 2020-strategin i Sverige. SKL lyfte den lokala och regionala nivåns förutsättningar och behov för att delta i arbetet med genomförandet av Europa 2020. SKL arbetar även för att synliggöra det arbete som sker lokalt och regionalt i regeringens årliga reformprogram och SKL:s bidrag till arbetet på lokal och regional nivå redovisas i bilagan till Sveriges nationella reformprogram.

Uppdrag nr 18: SKL ska stödja medlemmarnas arbete med att förbättra verksamhetens effektivitet, bland annat genom att utveckla resultatstyrning ur såväl ett brukar- som medborgarperspektiv.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Arbetet med att stärka resultatstyrningen och därmed effektiviteten har många spår. En grundläggande förutsättning är att kunskapen om de olika verksamheternas resultat kan presenteras utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv samtidigt som dessa jämförs med andra kommuner och landsting. Detta arbete har fortsatt och utvecklats inom ramen för Öppna Jämförelser men även inom Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). KKiK har kommit att bli ett betydelsefullt verktyg för många kommuner i sitt arbete med att få resultatbilder av kvaliteten i förhållande till sina kostnader. Idag är över 230 av landets kommuner aktiva inom KKiK. Genom dess begränsade uppsättning av resultatmåttn har den kommit att bli en del i kommunens styrning och ledning samtidigt som den är en plattform för kommunledningen att redovisa och föra dialog med sina medborgare om resultaten. Vid undersökningen 2014 visade 77 % av kommunerna att dess ledningar hade antagit KKiK:s resultatindikatorer. Av dessa hade 83 % dessa kopplade till budgetdokumenten. Vid två stora årliga sammankomster redovisas fortlöpande inspirerande goda exempel från kommuner som förbättrat sina resultat. Dessa läggs ut som inspirerande filmer. För att ytterligare stödja denna positiva utveckling har 10 regionala nätverk med kommuner inom KKiK organiserats där målsättningen är att stödja utvecklingen avseende analyser och förbättringsarbete. En ettårig nationell utbildning i Resultatstyrningen har utformats och genomförts i tre omgångar med ett sjuttioal deltagare. En fjärde omgång är igång. Utbildningen är kopplad till KKiK och riktar sig till lokala utvecklingsledare eller motsvarande. En femte omgång är under planering. Kopplat till KKiK har det utarbetats vägledning för analyser och sammanställningar av framgångsfaktorer i förbättringsarbetet. Förutom detta har seminarier och konferenser kring resultatstyrning anordnats vid ett flertal tillfällen. Sammantaget har detta inneburit att det i många kommuner utvecklats en kultur med fokus på resultat och jämförelser som drivmedel i förbättringsarbetet.

Ytterligare ett område som används för att öka effektiviteten, både i form av kvalitet och kostnader i kommunerna och landstingen är Öppna Jämförelser. Antalet jämförelser har successivt utvecklats och finns i dag inom 17 områden. De används ofta på verksamhetsnivå. För att få en samordning mellan de öppna jämförelserna och kunna följa utvecklingen över tiden, det vill säga vilka åtgärder som får effekt, tar förbundet ett samlat grepp om Öppna jämförelser.

Uppdrag nr 19: SKL ska stödja medlemmarnas anpassning och metodutveckling av styrning, uppföljning, kontroll och revision när uppdrag och driftformer förändras.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Inom SKL:s ordinarie arbete inom ledning och styrning samt revision stöds medlemmarna i detta arbete.

I och med SKL:s särskilda satsning med den prioriterade frågan *Kvalitetssäkrad välfärd* har ett särskilt stöd getts genom nätverk, individuellt stöd, konferenser, skrifter och utveckling av hemsidan www.uppfoljningsguiden.se. Särskilda satsningar har gjorts inom området ekonomiskt fusk och oegentligheter.

Inom primärvården har en gemensam basmodell för uppföljning tagits fram. Ett projekt pågår för att utveckla en modell för fördjupad uppföljning och granskning.

Under 2014 har SKL gjort en kartläggning av angelägna förbättringsområden och möjligheter för systematisk verksamhetsuppföljning inom primärvården. Fokus för kartläggningen har varit vården av personer med kronisk sjukdom. Utgångspunkten har varit att med hjälp av landstingens egna data om primärvården beskriva nuläget inom några viktiga områden. Under 2015 kommer SKL fortsatt att samverka med landstingen och nationella aktörer för att stödja utvecklingen av uppföljning i primärvården. Stödet syftar till att långsiktigt stärka landstingens förmåga att följa upp vårdresultat inom primärvården.

Förbundet har gett särskilt stöd till kommuner och landsting som utreder, inför och utvecklar olika valfrihetssystem.

Ett instrument för egenvärdering har tagits fram som stöd för kommuner, landsting och regioner i deras arbete med uppföljning och kontroll.

<http://www.egenvardering.skl.se/>. Motsvarande instrument finns för kommunernas tillståndsgivning och tillsyn av enskilda förskolor.

I och med förändringar i kommunallagen pågår ett arbete med att ge stöd till kommuner, landsting och regioner som utarbetar förslag till fullmäktiges program för uppföljning och insyn av privata utförare.

Uppdrag nr 20: SKL ska verka för att ersättningssystem utvecklas som ger ett effektivt resursutnyttjande samt att kostnadsutvecklingen av olika valfrihetssystem följs systematiskt.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Inom primärvård och specialistsjukvård pågår ett kontinuerligt arbete med att utveckla ersättningssystemen. Skrifter har tagits fram som studerat förutsättningar och alternativa lösningar för att utveckla vårdval inom primärvården samt inom specialistsjukvården. En ansökan om utvecklingsmedel har skickats till Socialdepartementet. Målet är att utveckla ersättnings- och styrsystem i syfte att stödja patientlagens intentioner utan att ge avkall på kontinuitet och samordning.

Olika projekt pågår för att utveckla ersättningssystem inom äldreomsorgen, bland annat tillsammans med Vinnova. SKL tar årligen fram och analyserar uppgifter om kommunernas ersättningsbelopp inom olika valfrihetssystem.

SKL följer också på olika sätt kostnadsutvecklingen av olika valfrihetssystem och dess konsekvenser.

Uppdrag nr 21: SKL ska stödja medlemmarnas samspel med det civila samhällets organisationer i syfte att understödja dessas demokratiska roll, gemenskapsbyggande ambitioner och bildningsuppdrag.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för demokratifrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Intressebevakning har skett visavi Regeringen, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Socialstyrelsen, Tillväxtverket, Vinnova, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och SCB. Intressebevakning har dessutom bedrivits inom ramen för den nationella Överenskommelsen mellan regeringen, SKL och idéburna organisationer på det sociala området samt inom Överenskommelsen för integrationsområdet. Över tid har samverkansrelationer stärkts mellan de nationella överenskommelsernas parter: SKL, idéburna organisationer och regeringen. De nationella överenskommelserna har fått ett tydligt genomslag och utgör en inspirationskälla för lokala och regionala dialoger och överenskommelser med civilsamhället (2013 hade 47 kommuner slutit överenskommelser och 31 kommuner har pågående överenskommelse-processer medan 4 landsting/regioner hade slutit överenskommelser) Ambitionen bland medlemmarna att samverka med civilsamhället kring komplexa samhällsutmaningar har under perioden medfört ett ökande intresse för sociala investeringar, sociala företag, idéburet offentligt partnerskap (IOP) och andra innovativa samverkansmodeller samt upphandling med social hänsyn. SKLs kunskapsspridning har syftat till att stödja medlemmarnas arbete i att stärka samverkansrelationer med civilsamhällesorganisationer/nätverk samt med enskilda brukare/patienter. SKL har drivit nätverk för kommuner och landsting/regioner för gemensamt lärande om dialog, överenskommelser, medskapande och konkreta samverkanslösningar. Seminarier har arrangerats under temana: Europarådets kod för dialog med idéburna; Finansiering och bidragsformer; Effektmätning; Social sammanhållning; Kommunal frivilligsamordning; Samhällstjänst i samarbete med idéburna; Idéburna utförare i välfärden; Hållbar utveckling samt Dialog och överenskommelser. Tre utbildningar i Medskapande ledarskap har genomförts. År 2012 inledde SKL samarbete med organisationen Forum – idéburna organisationer med social inriktning vilket resulterade i det nationella utvecklingsprojektet *KIM – Kommunalt Ideellt Medskapande* som under åren 2013-2014 utgjort ett stöd för regionala och lokala dialog- och medskapandeinitiativ.

Uppdrag nr 22: SKL ska stödja medlemmarnas arbete med att utveckla innehåll i och former för att stärka brukarnas roll i produktionen av välfärdstjänster.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Under 2011/2012 gjordes en bred kartläggning av läget när det gäller systematiskt arbete med att stärka brukares och patienters inflytande och medverkan i produktionen av välfärdstjänster. Samtidigt gjordes en internationell utblick. Man kunde konstatera att i några engelskspråkiga länder har man kommit betydligt längre när det gäller att ta tillvara erfarenhetskunskap hos brukare och patienter. Inom den svenska sjukvården finns det på olika håll systematiskt och uthålligt arbete med att stärka patientens ställning och att ta tillvara den ”expertkunskap” som man har kring sin sjukdom och vad som fungerar i behandlingen. Träffsäkerheten ökar, köer och kostnader minskar. Fler exempel växer fram både i sjukvård och socialtjänst. Gemensamt är oftast att man inte har byggt system för att mer precist kunna utvärdera vilken nytta som uppstår vare sig för individerna eller för verksamheten. Det är en kunskap som många medlemmar efterfrågar.

En växande trend är att allt fler organisationer (främst landsting) väljer att skriva fram strategier för hur hela organisationen skall arbeta med och implementera ett medskapande i hela verksamheten, i allt från det enskilda patientmötet till att man är invånare i landstinget. När dessa faller väl ut initieras ofta en samverkan med kommunerna och man bygger länsgemensamma strategier (t.ex. Kalmar och Norrbotten). Seminarier med detta tema har hållits på Demokratidagen 2015 och två seminarier under 2014 fokuserade särskilt på detta tema.

Under 2014 togs en skrift fram; Samverkan med brukare och patienter i upphandlingsprocessen. Den syftar till att vara ett stöd till de av SKLs medlemmar som vill stärka medskapande i och som en del av upphandlingar inom det sociala området.

Under 2015 har en e-bok på temat brukare och patienter som aktiva medskapare skrivits och i den samlas de kunskaper och erfarenheter som inhämtas under kongressperioden. Boken skall vara ett stöd för de medlemmar som på ett lättillgängligt sätt vill inhämta kunskap och omvärldsbevaka frågan.

Uppdrag nr 23: SKL ska verka för att utveckla politikens möjligheter att styra och kontrollera kommunens välfärdstjänster samt verka för likvärdiga förutsättningar oavsett om verksamheten drivs av offentlig eller privat aktör.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kansliets rapportering:

Inom den prioriterade frågan *Kvalitetssäkrad välfärd* har ett kunskapsmaterial tagits fram som beskriver och analyserar politikens möjlighet till insyn och kontroll i olika organisations- och företagsformer. Likaså har olika material tagits fram som beskriver ansvarsprövningen i fullmäktige, ansvaret som nämndledamot och att vara förtroendevald i upphandlingsprocessen. Allt material, verktyg och goda exempel finns samlat i Uppföljningsguiden, www.uppfoljningsguiden.se. En skrift har också tagits fram som redogör för de legala skillnader som finns mellan offentligt och privat driven verksamhet. I Uppföljningsguiden finns också ett helt område som handlar om förtroendevaldas ansvar och insyn.

SKL har i Kommunallagsutredningen drivit de frågor om konkurrensneutrala villkor utifrån den diskussion som förts i arbetsutskottet.

Uppdrag nr 24: SKL ska verka för att stärka medlemmarnas möjligheter att planera och genomföra en lokal bostadspolitik som möter framtida utmaningar.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Styrelsen tillsatte under föregående mandatperiod, för tiden augusti 2012 till mars 2014, en särskild programberedning för ökat bostadsbyggande. Till beredningens uppdrag hörde att belysa hur samverkan mellan kommunsektorn och staten kan utvecklas, att bedöma om det behövs nya eller förändrade verktyg för kommunerna i bostadspolitiken, vilka effekter den nya lagstiftningen får för allmännyttiga bostadsföretag, möjligheterna att i såväl tillväxtregioner som regioner med vikande befolkningsunderlag klara efterfrågan på bostäder samt möjligheterna att åstadkomma ett tydligare regionalt perspektiv i bostadsförsörjningen. Beredningen avlämnade en slutrapport som styrelsen ställt sig bakom. SKL har utifrån beredningens arbete tagit initiativ till ett antal hemställningar till regeringen med förslag till förändringar för att öka bostadsbyggandet och tagit fram ett stort antal handfasta råd och tips till kommunerna. Fortsatt utvecklingsarbete, ”Bostäder för alla”, har bedrivits kring bostadsförsörjningen för olika grupper såsom unga vuxna, nyanlända, personer med funktionsnedsättningar, bostadslösa och äldre.

SKL har under senare år yttrat sig över bland annat Byggkravutredningen (2012:86), Plangenomförandeutredningen (2012:91), Boverkets förslag till ändringar i bostadsförsörjningslagen med flera rapporter. Förbundet har hävdat kommunernas och regionernas rätt att själva ansvara för planering och utveckling av sina områden samt påpekat behovet av att behålla och utveckla styrmedel för bostadsförsörjningen. I början av 2014 påbörjades en översyn av riksintressena, en fråga som SKL länge drivit. I den pågående s.k. Planprocessutredningen behandlas frågan om länsstyrelsernas roll och ansvar i planprocessen med inriktningen att ytterligare förenkla ur ett kommunalt perspektiv. Beslut har fattats om att samordna bullerreglerna mellan Miljöbalken och PBL och att öka möjligheterna till bostadsbyggande i täta miljöer. I alla dessa frågor har SKL varit pådrivande, liksom i frågan att öka anslagen till länsstyrelser och domstolar för att snabba upp överklagandeprocessen.

Uppdrag nr 25: SKL ska genomföra jämförande mätningar av lokalt företagsklimat i syfte att stödja kommunernas utvecklingsarbete.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

År 2015 genomfördes den tredje jämförande mätningen av kommunernas företagsservice där nästan 200 kommuner och gemensamma förvaltningar deltar. Mätningen har genomförts vid två tillfällen tidigare, 2011 och 2013. Undersökningen genomförs i samverkan med Stockholm Business Alliance. Resultaten blir allt bättre. Framförallt är det färre kommuner som får låga betyg. Brandtillsyn och serveringstillstånd får högst betyg av företagarna, men det är myndighetsområdet miljö- och hälsoskydd som förbättrat sig mest sedan 2011. Det serviceområde som får bäst betyg och som också ökat mest sedan 2011 är bemötandet. I 2015 års undersökning ser vi också att flera av de kommuner som genomfört vår utbildning ”Förenkla – helt enkelt” ökat mer än genomsnittet. Flera större kommuner som genomfört utbildningen har kraftigt förbättrat sina resultat mellan 2013 och 2015.

Från och med 2016 kommer samtliga deltagande kommuner att genomföra undersökningen löpande under året. Det innebär att respondenterna (företagarna) får svara på enkäten i nära anslutning till beslutet eller tillsynstillfället. Aktualiteten i statistiken förbättras därmed avsevärt. Undersökningen är en del i SKL:s öppna jämförelser.

Uppdrag nr 26: SKL ska verka för att kunskap och erfarenheter om entreprenörskap integreras i undervisningen på alla stadier.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för utbildningsfrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kansliets rapportering:

Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummen lika mycket som det är en kunskap om egenföretagande. Det handlar om att ta fram och utveckla elevers inneboende nyfikenhet, initiativförmåga och självförtroende redan från tidiga åldrar. Genom att entreprenörskap ingår både i läro- och kursplaner har SKL:s aktiviteter inom ramen för kongressuppdraget handlat om att uppmärksamma och sprida kunskap om entreprenörskap och lyfta fram goda exempel på hur man kan arbeta på skolor och på kommunnivå.

Kansliet har genomfört seminarier och mötesplatser för diskussion om entreprenörskap vid tre tillfällen: Skolriksdagen 2011, UF:s konferens 2014 och ett arrangemang på SKL 2014 för både näringslivschefer från kommunerna och verksamma inom skolan. Vid det sistnämnda deltog medlemmar aktiva i frågan och även Skolverket som berättade om regeringsuppdraget om att främja entreprenöriellt lärande. Seminariet webbsändes och filmen finns på SKL:s hemsida. Filmen har spridits till samtliga kommuner genom SKL:s nyhetsbrev för skola och förskola.

Kansliet har även tagit fram ett metodstöd för kommunernas arbete med studie- och yrkesvägledning som även berör entreprenöriellt lärande och samverkan mellan skola och arbetsliv. Hur samverkan mellan skola och näringsliv kan utvecklas har även lyfts in i utbildningen Förenkla – helt enkelt. Fokus i denna fördjupning är skolan som viktig resurs i kommunernas företagsfrämjande arbete.

Uppdrag nr 27: SKL ska verka för att utveckla Kultursamverkansmodellen så att den utgår från regionala variationer och prioriteringar samt att staten svarar upp mot regionernas finansiering och koordinerar myndigheternas insatser.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för kultur och fritid

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Under 2011-2012 genomförde SKL tre regionala konferenser om kultursamverkansmodellens införande och effekter: 30 november 2011 i Malmö, 5 december 2011 i Luleå och 23 januari 2012 i Norrköping. Vid konferenserna möttes medlemmar, myndigheter, departement, forskare och företrädare för kulturlivet och både finansiering och regionala perspektiv belystes. Konferensserien var ett samarbete med SweCult, Linköpings universitet, Norrbottens läns landsting, Region Skåne och Regionförbundet Östsam.

2012 publicerade SKL rapporten Under konstruktion, effekter av kultursamverkansmodellen 2010-2012 där 11 forskare och experter granskar genomförandet av kultursamverkansmodellen. Publikationen ger en blandad bild av läget men några skribenter betonade statens fortsatt starka styrning och att de första åren visar på ett större ekonomiskt ansvarstagande hos kommuner, landsting och regioner än hos staten. Publikationen har fått stort genomslag och refereras återkommande till av departement och myndigheter. Den är även ett redskap för medlemssamtal för utveckling av arbetet med modellen. Rapporten publicerades i samarbete med SweCult, Linköpings universitet.

SKL har genomfört två träffar med regionala politiker (oktober 2012 och april 2013) med syfte att utbyta erfarenheter och formulera gemensamma frågeställningar för att utveckla arbetet med modellen. Bland frågorna märktes särskilt avsaknaden av en plattform för dialog mellan regional politik och regeringsföreträdare, den statliga finansieringen av modellen samt farhågor kring reella möjligheter för regionala variationer och prioriteringar. Med anledning av detta har SKL drivit att det bör instiftas en dialog mellan regering och regionala politiker. Kulturdepartementet har hört sammat SKL och bjudit in till tre tillfällen (november 2013, maj 2014 samt april 2015). SKL har varit representerat av SKL:s beredning för kultur och fritid samt arrangerat förmöten för regionala politiker i samband med departementets dialogmöten.

Kansliet har kontinuerliga underhandskontakter med departement och berörda myndigheter. I samtalen betonas särskilt vikten av statlig finansiering och möjligheten till regionala variationer och prioriteringar.

Uppdrag nr 28: SKL ska driva en aktiv intressebevakning på regelförenklingsområdet samt stödja medlemmarna i arbetet med att utveckla arbetsformer för kommunal myndighetsutövning som leder till förbättrad service till företag och invånare.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling.

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL har varit aktiva inom ramen för Tillväxtverkets och länsstyrelsernas respektive regeringsuppdrag att förenkla för företag på kommunal och länsstyrelsenivå. Uppdragen avslutades vid årsskiftet 2015. SKL har även varit aktiv i "Förenklingsresan" som varit ett initiativ av Jordbruksverket och LRF, men där alla myndigheter som påverkar lantbruksföretagens regelbörda deltagit. SKL har fått tillgång till arenor där länsstyrelser, centrala myndigheter och departement samlas för att förenkla för företag i deras kommunala kontakter. Att kommunernas möjligheter att förbättra sin service till företag till stor del beror på hur andra myndigheter arbetar finns det idag en stor samsyn kring i dessa grupper. Framförallt har SKL visat att kommuner på ett värdefullt sätt kan samordna statens regelverk och skapa en helhetssyn för företagen. Intressebevakning för regelförenkling har även skett gentemot utredningar inom plan- och byggområdet. Ett särskilt seminarium bullerregleringarna hölls 2015 i Almedalen. Utbildningen *Förenkla – helt enkelt* är en av de stora aktiviteterna för att stödja arbetet med att utveckla arbetsformer för kommunal myndighetsutövning. Utbildningen var ett samarbete med Tillväxtverket och har till mål att kommunerna blir bättre företagarkommuner. 103 kommuner har genomfört utbildningen och över 10 000 personer har deltagit. SKL har kunnat visa andra aktörer att kommunerna är föredömen för annan offentlig förvaltning när det gäller såväl intresse som förmåga att förenkla för företag. Kommunerna är inte problemet, de är en viktig del av lösningen. SKL har även arbetat med att ta fram gemensamma underlag för kommunerna genom t.ex. underlag för plan- och bygglovtaxan och exempelsamling PBL. Skrifter inom området har spridits, t.ex. "Översiktsplanen i praktiken" och "Byggnadsnämndens tillsyn", "Jäv och Beroende", "Vägar till samarbete" och "Tillsyn och kontroll". SKL har årligen hållit konferenser om SKL:s taxaunderlag inom miljöbalkens område samt vidareutvecklat och förenklat taxans mallar.

Uppdrag nr 29: SKL ska verka för att de regionala kompetensplattformarna bidrar till att tillgodose näringslivets behov av kompetensförsörjning.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL har i samarbete med regionerna utvecklat nätverket Kompetensförsörjningsdagarna. Där ingår de regionala kompetensplattformarna – som våra medlemmar ansvarar för i 17 av 21 län – SKL, Närings-, Utbildnings- och Arbetsmarknadsdepartementen samt ett tiotal myndigheter. SKL har även deltagit i Reglabs arbete med att ta fram regionala matchningsindikatorer. SKL har samlat regionpolitiker inför regeringskansliets återkommande nationella forum för tillväxt, där diskussioner förts avseende bland annat nationella medel till ordinarie verksamhet hellre än projektutlysningar via Tillväxtverket, behov av flexibla Arbetsförmedling och av bättre valideringssystem. SKL och Arbetsförmedlingen gjorde i juni 2015 en överenskommelse, som innebär att lokala och regionala överenskommelser om samverkan kan göras där parterna så önskar. SKL har i ett antal rapporter synliggjort medlemmars arbete: om främjande insatser för att möta företags behov av kompetensförsörjning; om samverkan utbildning-arbetsliv i studie- och yrkesvägledning; om projektägarskap riktat till näringslivet i socialfonden. SKL har vid flera tillfällen, till regeringen, lyft frågan om yrkeshögskolan. Även om det är en matchningsinriktad utbildningsform, så finns brister i form av knaper dimensionering, korta perioder, svåröversägbart utfall och därmed osäkra investeringar och regionerna har varnat för risken att förlora förtroende hos involverade företag. SKL har lämnat underlag till regeringen angående platsbehov inom yrkesvux och lärlingsvux. Riksdagens budgettramar innevarande år (2015) motsvarar bara drygt hälften av behovet. Brist på yrkesutbildade finns inom både privat och offentlig sektor. När Skolverket ser över de nationella och lokala programråden för samverkan mellan arbetsliv och utbildning, har SKL lyft fram plattformarnas arbete och nytta i kompetensförsörjningens flernivåsystem.

Uppdrag nr 30: SKL ska verka för att Sveriges nationella ståndpunkt är att förorda en fortsatt stark europeisk regionalpolitik där Sverige deltar och att det lokala och regionala inflytandet över innehåll och genomförande av nästa strukturfondsperiod säkerställs och stärks.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

EU-förhandlingar om såväl långtidsbudget som strukturfondsförordningarna pågick mellan 2011-2013. Sammanhållningspolitiken ligger i nivå med den förra budgetperioden, något som SKL också förordat i styrelseyttrande. De nya EU-förordningarna innefattar bl.a. den första juridiskt bindande EU-rättsakten om flernivåstyre, vilket innebär att medlemsstaterna är skyldiga att samråda på lokal och regional nivå vid utformningen av partnerskapsöverenskommelse och program.

SKL har under 2011-2015 genom styrelseyttranden, skrivelser, debattartiklar och politiska uppvaktningar hos regeringskansliet påtalat vikten av sammanhållningspolitiken för våra medlemmar: att strukturfondsmedlen är väsentliga för det regionala tillväxtarbetet, att medlen måste fördelas enligt regionala prioriteringar och förutsättningar, att medel från olika fonder bör samordnas så långt som möjligt för att möta lokala och regionala behov samt att regelverket måste harmoniseras. SKL har verkat för att det lokala/regionala politiska inflytandet ska stärkas, bl.a. genom att arrangera dialogforum om den framtida sammanhållningspolitiken. En grupp med 8 ledande regionpolitiker har bildats, som har haft regelbundna avstämningar med regeringskansliet. Gruppen har konkret bidragit till att ett brett samråd om partnerskapsöverenskommelsen kommit till stånd, en större insyn än tidigare vad gäller utformningen av Socialfondsprogrammet, säkerställt att det är en majoritet förtroendevalda i strukturfondspartnerskapen liksom att landsbygdsprogrammets koppling till regional utveckling stärkts. SKL har också bjudit in medlemmarna till en bred dialog om den framtida organisationen för fondernas genomförande, vilket resulterade i ett styrelseyttrande. SKL har tagit initiativ till en utvärdering av det lokala/regionala inflytandet i utformningen av partnerskapsöverenskommelse och program liksom programmets överensstämmelse med lokala och regionala förutsättningar och behov. Utvärderingen ska tjäna som underlag för intressebevakning inför kommande programperiod 2020-, ett arbete som har påbörjats.

Uppdrag nr 31: SKL ska verka för att transportsystemet utvecklas så att både gods- och persontransporter i framtiden sker på bästa möjliga hållbara och effektiva sätt.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Inom godstransportområdet har SKL bidragit till ökad kunskapsuppbyggnad och initierat nätverk samt medverkat vid ett flertal externa konferenser. SKL har startat ett kommunalt nätverk, Gods i tätort, som ska vara kunskapshöjande och förmedla kontakter mellan kommunerna. SKL har initierat och publicerat fem utvecklingsprojekt inom godsområdet. SKL är sedan 2013 ordförande i Nationella satsningen för Citylogistik där Stockholm, Göteborg, Malmö, Trafikverket och representanter för näringslivet deltar. SKL har medverkat i framtagandet av "Färdplan för Citylogistik" och "Färdplan för kollektivtrafiken i samhällsplaneringen".

SKL har genomfört VTI-dagarna i januari varje år, SKL:s presidiekonferens för tekniska nämnder, referensgruppen för infrastruktur (löpande träffar), nätverket Gods i tätort (startat 2013), SKL-konferensen Trafik- och gatudagarna som sker årligen, konferensen Persontrafik 2012 och 2014.

SKL har publicerat handboken KolTRAST (2012), som är en helt ny planeringshandbok för en attraktiv och effektiv kollektivtrafik. SKL publicerade 2014 en rapport om kollektivtrafikens snabba kostnadsökning, för att bidra till ökad förståelse och stimulera till diskussion om framtida satsningar, prioriteringar och effektiviseringar. SKL medverkar i Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik och var ordförande under 2013. Partnersamverkan har utvecklat den gemensamma *Avtalsprocessen* med modellavtal som kan användas vid kollektivtrafikupphandling. Modellavtalen förvaltas och utvecklas inom samarbetet. SKL har projektlett den reviderade vägledningen för trafikförsörjningsprogram som gavs ut av Partnersamverkan 2015. SKL deltog med expert i de statliga utredningarna: "N2012:05 Utredningen om fossilfri fordonstrafik" (slutrapport oktober 2013) och Utredningen om järnvägens organisation N2013:02 (slutrapportering december 2015).

Uppdrag nr 32: SKL ska verka för att staten ger kommuner och regioner bättre verktyg och rådighet för att planera och bygga hållbara och attraktiva städer och samhällen.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL har samverkat inom området med andra aktörer bland annat genom en styrelseplats i Svenska Stadskärnor. SKL:s prioriterade fråga år 2011 ”Stärk den kommunala planeringen” fokuserade på fyra nyckelfrågor som är tydliga hinder för kommunerna i samhällsbyggandet: länsstyrelsens handläggningstider vid överklagandeärenden, hantering av områden av riksintressen samt samordningen av bullervärden och klimatanpassning. Arbetet har gett resultat i lagändringar eller utredningar: Regeringen har tillsatt en Riksintresseutredning där fokus ligger bland annat på att effektivisera och förenkla i systemet; ett regelverk gällande buller har kommit till stånd som ger tydligare spelregler för samhällsbyggandet samt länsstyrelsens yttranden i detaljplaneprocessen ses över i den pågående planprocessutredningen, både vad gäller tid och omfattning.

SKL tog 2011 fram en skrift som granskar hanteringen av riksintressen och som har legat till grund för agerandet inom frågan. Slutsatsen är att systemet har slutat att fungera och måste ses över eller läggas ner. Den nu tillsatta Riksintresseutredningen pågår till och med 2015 med en expert från förbundet som bland annat medverkar i hearingar, debattartiklar, konferenser. SKL har också lämnat en hemställan till social och miljödepartementet om att flytta riksintressena från Miljöbalken till Plan- och bygglagen.

SKL har varit pådrivande i att en ny förordning med riktvärden för trafikbuller med samma riktvärden för trafikbuller i hela landet beslutats.

För att klara miljökvalitetsnormerna för luft för stora partiklar kan en möjlighet vara att införa avgift på dubbdäcksanvändning i tätort. En statlig utredning lämnade sitt slutbetänkande i mars 2015 med förslag om dubbdäckskatt.

SKL har under 2014 tillsammans med medlemmarna tagit fram skriften ”Förtätning av städer – trender och utmaningar”.

Uppdrag nr 33: SKL ska verka för att kommuner och regioner kan möta de nya förutsättningarna som ges av ett nytt planeringssystem för transportinfrastrukturen.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling, Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL medverkade 2012 i Trafikverkets utformning av handböcker och webbutbildning för de nya Väg- och Banlagarna som infördes 1 januari 2013. Målgrupp för utbildningarna är alla aktörer som arbetar med den fysiska planeringen. SKL spred även informationen om den nya lagstiftningen till medlemmarna via konferenser, nätverk, nyhetsbrev och hemsida.

SKL har initierat arbetet med *Handbok för åtgärdsvalsstudier (ÅVS)* i samarbete med Trafikverket och Boverket. Information och diskussion om åtgärdsvalsstudier har skett löpande på konferenser och i nätverk, under åren 2012-2013. Under hösten 2014 genomfördes 13 seminarier på olika platser i landet för att sprida kunskap om ÅVS. Under våren 2015 medverkar SKL i en revidering och utveckling av ÅVS-metoden och handboken tillsammans med Trafikverket och Boverket.

SKL medverkade i Boverkets regeringsuppdrag för att föra samman den nya ekonomiska planeringen och fysiska planeringsprocessen enligt ny Väg- och Banlag med den fysiska planeringen enligt plan- och bygglagen och miljöbalken (2014).

SKL bevakade processen med Nationell plan och regionala länsplaner för infrastrukturinvesteringar 2014 – 2015. SKL genomförde (2015) en utvärdering av den genomförda processen för att ta reda på hur stort inflytande kommuner, landsting och regioner haft på den nya planen.

Uppdrag nr 34: SKL ska verka för bättre förutsättningar för en utbyggd kollektivtrafik och en långsiktigt hållbar finansiering av infrastrukturen, byggd på tydlighet i statens ansvar och åtagande och en utveckling av alternativa finansieringslösningar.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL tagit fram Öppna Jämförelser för kollektivtrafik som kom ut första gången 2104. Bland indikatorerna finns kostnader och effektivitet med som viktiga delar. Därefter har siffrorna uppdaterats och en fördjupningsrapport om hur jämförelserna kan utvecklas har getts ut.

SKL genomförde 2013 en workshop om kollektivtrafikens infrastruktur med aktörer från statliga myndigheter och verk, kommuner, regionala kollektivtrafikmyndigheter m.fl. Workshopen organiserades av Partnersamverkan för en fördubblad kollektivtrafik. SKL tog därefter tillsammans med branschorganisationen Svensk kollektivtrafik fram en förstudie om kollektivtrafikens kostnader. SKL publicerade 2014 en egen rapport om kollektivtrafikens snabba kostnadsökning, för att bidra till ökad förståelse och stimulera till diskussion om framtida satsningar, prioriteringar och effektiviseringar. Diskussionen har därefter fördjupats inom ramen för SKL:s nätverksträffar.

Nätverksmöten med förvaltningscheferna för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna sker löpande tre-fyra gånger om året. Mötena arrangeras tillsammans med branschorganisationen Svensk Kollektivtrafik. Agenda för mötena är erfarenhetsutbyte och fördjupning i aktuella frågor.

Tillsammans med branschorganisationen Svensk kollektivtrafik ordnas även nätverksmöten för ordföranden, politiker i de regionala kollektivtrafikmyndigheterna samt kollektivtrafikbolagens presidier. På mötena informeras om och diskuteras aktuella frågor och externa experter bjuds in som föredragande.

Ett nyhetsbrev som behandlar aktuella frågor om infrastruktur och kollektivtrafik skickas ut regelbundet.

Hösten 2013 ordnade SKL en studieresa för medlemmarna till England för att titta på intressanta lösningar och samarbeten på den avreglerade kollektivtrafikmarknaden.

SKL har sedan 2015 ställningstaganden kring kollektivtrafik och järnväg där bland annat en nationell tågstrategi ingår som ett identifierat behov, samt ställningstaganden kring medfinansiering.

Uppdrag nr 35: SKL ska verka för att kommunernas rätt att planera för mark, byggande och vatten stärks.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL har under perioden drivit flera frågor som varit hinder i samhällsbyggnadsutvecklingen. Arbetet har gett resultat i lagändringar eller utredningar:

- Regeringen har tillsatt en Riksintresseutredning. Ett av direktiven är att förhindra onödiga inskränkningar i den kommunala planeringen.
- Ett regelverk gällande buller har kommit till stånd som ger tydligare spelregler för samhällsbyggandet.
- Länsstyrelsens yttranden i detaljplaneprocessen ses över i den pågående planprocessutredningen, både vad gäller tid och omfattning.

SKL har även under hela perioden arbetat mycket aktivt med att bevaka kommunernas intressen i den omfattande regelförändringsprocess som pågått gällande Plan och bygglagen. SKL har under hela fyraårsperioden drivit behov av förändringar av strandskyddet för att få ett mer nyanserat strandskydd utifrån hur det ser ut i olika delar av landet. SKL driver att vattendrag och sjöar med lågt skyddsvärde ska undantas. Detta har resulterat i att länsstyrelsen nu kan upphäva strandskyddet vid mindre sjöar och vattendrag. SKL driver också förändringar av landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LISD) där kommunerna själva måste få bestämma hur stora eller hur många LIS-områden de vill peka ut. Krav på att bygga i anslutning till befintliga hus måste tas bort eftersom det inte är möjligt i stora delar av landet.

Åtgärdsprogrammen för vatten har under perioden fått större utrymme i SKL:s intressebevakning och påverkansarbete, då det till hög grad påverkar kommunernas planering, myndighetsarbete och strategiska arbete med vattenfrågor. Staten har tagit fram nya förslag på åtgärder (2015) som kommer att påverka kommunernas vattenrelaterade arbete i många frågor. Det saknas finansiering av många åtgärder. SKL arbetar aktivt för att staten ska förankra åtgärdsprogrammen för vatten i kommunpolitiken, möjliggöra prioriteringar, samt finna statlig finansiering.

SKL deltar som expert i Dricksvattenutredningen och arbetar för att ge kommunerna så bra förutsättningar som möjligt för att arbeta med dricksvattenfrågorna och dricksvattenskydd.

Uppdrag nr 36: SKL ska tillsammans med medlemmarna verka för att fler medborgare får tillgång till bra e-tjänster och möjligheter att enkelt och säkert kunna sköta sina offentliga ärenden.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för eSamhället

Huvudansvarig avdelning: Avd. för digitalisering

Kansliets rapportering:

Sedan 2010 har SKL prioriterat arbetet med e-samhället och fler och bättre e-tjänster till medborgarna och kraftsamlat inom området. Styrdokumentet ”Strategi för eSamhället” (2011) och handlingsplanen ”Digitala vägen till morgondagens välfärd” (2013) har arbetats fram och beslutats av SKLs styrelse. Under 2012 etablerades Center för eSamhället, ett programkontor inom SKLs kansliorganisation, som samordnar och driver på utvecklingen av e-samhället. Center för eSamhället övergick under 2013 till att vara en avdelning inom SKL, Avdelningen för digitalisering.

SKL har varit aktiva föreläsare inom digitaliseringsområdet och står bland annat för ett nationellt forum för skolan digitalisering, den årliga konferensen Offentliga Rummet och bakom flera utmärkelser som uppmärksammar föregångare bland medlemmarna. För att främja regional och nationell samordning har SKL etablerat nätverk för regionala e-samordnare, regionala eHälsosamordnare och för arkitekturfrågor. En strategisk ledningsgrupp bestående av kommun- och landstingsdirektörer har skapats för att förankra arbetet på kansliet. SKL har vidare samverkat med staten kring fler och bättre e-tjänster för medborgarna bland annat via E-delegationen, Användningsforum, Digitaliseringskommissionen, Bredbandsforum och med respektive departement och myndighet. Som ett resultat av detta arbete slöt SKL 2013 en överenskommelse med dåvarande regering om insatser för att främja digitalisering och digital samverkan. Sedan 2012 har SKL utvecklat stöd till kommuner och landsting i arbetet med e-tjänster genom vägledningar, kravspecifikationer och verktyg för lokal utveckling såsom eBlomlådan, LIKA och Öppnadata.skl.se. Vidare har SKL varit drivande i att ta fram och implementera e-tjänster kring sektorsgemensamma behov, exempelvis SSBTEK för informationsgivning inom socialtjänsten tillsammans med Försäkringskassan. För att följa utvecklingen hos medlemmarna genomfördes enkätundersökningar 2011 och 2014 om kommunernas e-tjänster och e-förvaltning. Enkäterna visar att förekomsten av e-tjänster alltså är ojämnt fördelat över landet och mellan stora och små kommuner men att antalet e-tjänster ökar generellt.

Uppdrag nr 37: SKL ska verka för att staten tar ett större ansvar för att anpassa samhällsarbetet till klimatförändringarna utan att det kommunala planmonopolet påverkas.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Sedan Klimat- och sårbarhetsutredningen presenterades 2007 har klimatanpassning varit en debatterad fråga och det ges ständigt exempel på konsekvenser av ett förändrat klimat. I utredningen framkom vad Sverige har att vänta i form av ändrad nederbörd och klimat, häftiga stormar och värmeböljor, vilket kan få stora följder. Mycket av ansvaret för att hantera och förebygga att nya problem byggs in ligger på kommunerna. Samtidigt förväntas den lokala nivån hantera till exempel översvämningar även i befintliga miljöer, byggda i en tid då kunskap saknades om både klimatförändring och behov av anpassning. Detta är mycket kostsamt och det drabbar kommunerna väldigt olika.

Det nationella ansvaret är oklart och det saknas en tydlig strategi. Finansiering av förebyggande åtgärder saknas. De medel som i nuläget finns att söka för detta hanteras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och räcker inte. I praktiken är detta anslag till kommunerna också minskande, då ”klimatanpassningspengarna” även ska räcka till bland annat SMHIs kunskapscentrum.

Klimatanpassning har varit en del i SKLs prioriterade frågor. SKL har under perioden skickat in en hemställan till Miljödepartementet om förbättrade förutsättningar för klimatanpassning av Sverige. SKL har även besvarat remissen Underlag till kontrollstation 2015 för anpassning till ett förändrat klimat. För att stötta medlemmarnas arbete i klimatanpassningsfrågor har SKL genomfört en enkät (år 2009 och år 2013), arrangerat konferenser om klimatanpassningsfrågor (år 2012 och år 2015) samt tagit fram skrifter och handböcker för att inspirera och stötta ett utvecklat klimatanpassningsarbete i kommunerna. SKL arbetar även med stöd för kommunernas vattenskyddsarbete.

Uppdrag nr 38: SKL ska verka för att medlemmarna får förutsättningar att driva ett långsiktigt och offensivt klimatarbete, där den egna verksamheten blir ett föredöme i energieffektivisering och omställning till förnybar energi.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

Klimatsmart samhälle och planering har varit en av SKLs prioriterade frågor under flera av mandatperiodens år, 2011-2013. SKL arbetar för en ändrad tillämpning av PBL som stärker möjligheten till helhetsavvägningar för klimatsmart planering. I utredningen "En effektivare plan- och byggprocess" (SOU 2013:34) föreslogs ett tillägg i 2 kap 3§ PBL om att planläggning ska ske med hänsyn till bland annat klimataspekter och för att främja bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. SKL har deltagit i utredningen och välkomnat förslaget.

Riksdagen antog 2014 ett förbud för kommuner att ställa egna tekniska krav ("särkrav") som går längre än Boverkets byggregler, BBR, främst energikrav. SKL arbetade aktivt emot förslaget i debattartiklar etc. och presenterade 2013 även en modell för frivilliga och mer samordnade ambitiösa kommunala krav. SKLs arbete har bidragit till att BBR blir mer ambitiöst 2016 och att ytterligare ambitionshöjning för slutet av decenniet presenterats.

Utifrån det system norska kommunförbundet föreslagit formulerade SKL ett förslag till statligt klimatstöd till kommunerna som presenterades i Almedalen 2011. Den nya regeringen har föreslagit ett stöd till lokala klimatinvesteringar 2015-2018.

Under kongressperioden har SKL tillsammans med Energimyndigheten och flera statliga fastighetsägare genomfört utvecklingsprojekt som resulterat i stöd för en mer energieffektiv fastighetsförvaltning och energisnåla offentliga lokaler. Dessa har presenterats i skrifter, e-utbildningar, seminarier och nyhetsbrev. SKL har även presenterat Öppna jämförelser för energianvändning och förnybar energi i kommunala byggnader och transporter. I EU-arbetet deltog SKL i att stoppa ett krav på årlig renovering för 3 procent av den offentligt ägda byggnadsarean, eftersom detta är ett dyrt och ineffektivt sätt att bedriva renovering och energieffektivisering.

SKLs webbsidor presenterar sedan början på 2013 goda exempel och metoder för avfallsminimering. En handbok om hållbar stadsutveckling och svenska kommuners arbete för minskning av koldioxidutsläpp är spridd för tillämpning internationellt.

Uppdrag nr 39: SKL ska verka för att statens och EUs kontrollregler och miljökrav blir anpassade efter kommunernas arbetssätt samt driva frågor om stöd och verktyg från staten till medlemmarna för att klara de uppgifter som faller på kommunerna inom miljöområdet.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL tillskrev dåvarande Landsbyggsdepartementet om ett första förslag till en ny kontrollförordning inom livsmedelsområdet (ersättning för nuvarande Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr. 882/2004) och påtalade de orimliga konsekvenserna för kommunerna. En majoritet av de livsmedelsföretag som kommunerna har kontrollansvar för skulle om förslaget går igenom slippa betala kontrollavgifter. En kommunal skattefinansiering av kontrollen bedömdes vara helt orimlig. Av förslaget EU tagit fram, framgick bl.a. att man ville införa ett undantag för företag med färre än 10 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning understigande två miljoner euro från de obligatoriska kontrollavgifter som hittills gällt enligt kontrollförordningen. Denna tidiga kontakt har bidragit till att den svenska representationens hållning i det fortsatta EU-arbetet gällande dessa kontrollavgifter varit att det ska vara upp till varje medlemsstat att avgöra hur avgifter ska tas ut från livsmedelsföretagen. Någon ny kontrollförordning har ännu inte antagits, men SKL har i remissvar till bl.a. Livsmedelsverket samt inom Regionkommittén fortsatt driva denna fråga.

Sverige klarar inte EU:s miljökvalitetsnormer för luft. Sverige har blivit dömt i EU-domstolen för detta. SKL menar att om Sverige tvingas betala böter är detta en utgift som staten måste stå för och inte de kommuner som inte klarar EU-kraven. SKL anser att kommunerna inte har rådighet över de åtgärder som måste till för att kommunerna ska klara partikelhalterna i trånga gaturum. SKL menar att staten måste ge kommunerna ytterligare verktyg för att klara detta. Kommunerna har under mandatperioden fått möjligheter att förbjuda dubbdäcksanvändning på flera gator och inte endast del av gata för att komma till rätta med höga partikelhalter.

Uppdrag nr 40: SKL ska verka för att medlemmarna har goda förutsättningar att verka för biologisk mångfald och en hållbar hushållning och förvaltning av naturresurser som mark, hav, sjöar och vattendrag samt att medlemmarna får bättre förutsättningar att bedriva den myndighetsutövning som hör till området.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kansliets rapportering:

SKL har följt och bevakat regeringens och Naturvårdsverkets arbete och initiativ inom området. SKL har bland annat deltagit i miljömålsberedningens expertgrupper inom strategin för en långsiktigt hållbar markanvändning. Där har SKL efterfrågat en grundligare tvärsektoriell problemanalys för att på så sätt visa på nödvändiga avvägningar mellan olika intressen att använda marken. Det hade varit värdefullt att analysera målen för naturvården tillsammans med målen för exempelvis byggande av bostäder, infrastruktur, vindkraft och jord- och skogsbruk.

SKL har också bevakat och yttrat sig över Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om ekosystemtjänster och grön infrastruktur. Genomgående har SKL framfört synpunkter att arbetet ska anpassas till befintliga planeringsprocesser och att kunskap och försöksprojekt behövs för att grön infrastruktur och ekosystemtjänster ska få genomslag på kommunal nivå.

Uppdrag 41: SKL ska stödja medlemmarna i deras hälsofrämjande och förebyggande arbete för att utjämna hälsoskillnader och långsiktigt säkerställa en effektiv resursanvändning i den offentligt finansierade verksamheten.

Huvudansvarig beredning/delegation: Sjukvårdsdelegationen, Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

Under perioden har jämlik hälso- och sjukvård, hälsa och välfärdstjänster varit en av förbundets prioriterade frågor. Grunden för arbetet har varit att stödja medlemmarna att anpassa och utforma tjänsterna och verksamheterna utifrån olika gruppers behov och förutsättningar med ett hälsofrämjande angreppssätt. Ett positionspapper om hälsofrämjande hälso- och sjukvård har tagits fram och beslutats av styrelsen (2013) som ett stöd för medlemmarnas arbete. Ett arbete med att ta fram indikatorer för en hälsofrämjande hälso- och sjukvård har också genomförts. Mötesplats social hållbarhet har etablerats som ett forum för kunskaps- och erfarenhetsutbyte i samarbete med Folkhälsomyndigheten. Den samlar en bred målgrupp med representanter från kommun, landsting, region, stat, näringsliv och idéburen sektor. Mötesplatsen är en fortsättning på arbetet Samling för social hållbarhet (2011 – 2013) där SKL tillsammans med 20 kommuner, landsting och regioner arbetade fram fem rekommendationer och 23 åtgärder för att minska skillnader i hälsa. Inom ramen för mötesplatsen har en jämförande processutvärdering genomförts av de arbeten som bedrivits i Malmö stad, Västra Götalandsregionen och Regionförbundet Östsam i syfte att minska skillnader i hälsa. Öppna jämförelser folkhälsa har tagits fram av SKL, Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Rapporten publicerades i december 2014 och har vidareutvecklats med medlemmarna så att den utöver att redovisa hälsan i befolkningen och levnadsvanor även inkluderar livsvillkor och levnadsförhållanden. Redovisningen är indelad på kön och utbildningsnivå. En verktygslåda har tagits fram som stöd i medlemmarnas arbete med att analysera och arbeta med resultaten. En första nationell samling om barns och ungas rörelse i skolans vardag har genomförts för att bidra till att främja barns goda och trygga uppväxtvillkor för minskade skillnader i hälsa. En studie om samhällsekonomiska beräkningar (2014) har genomförts i tre landsting som visar på de vinster som samhället gör om skillnader i hälsa minskar (utifrån kön och utbildningsnivå) när det gäller rökning, fetma och psykiska ohälsa. Dessutom har en vägledning för jämlik styrning och ledning (2011) tagits fram. Den innehåller en modell som under 2012 – 2013 testats och vidareutvecklats tillsammans med åtta kommuner, landsting och regioner.

Uppdrag nr 42: SKL ska verka för en sammanhållen, säker och tillgänglig hälso- och sjukvård med stort inslag av patient- och brukarinflytande som ger möjlighet till val, bland annat genom en utvecklad eHälsa.

Huvudansvarig beredning/delegation: Sjukvårdsdelegationen, Beredningen för primärvård och äldreomsorg.

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

För att stödja landsting, regioner och kommuner i genomförandet av patientlagen och informera om patientlagen, har en gemensam kunskapsbas tagits fram. Stödet består bland annat av en beskrivning av patientlagen (promemoria), PowerPointbilder, SKL-cirkulär samt vanliga frågor och svar om patientlagen. SKL har också uppdaterat riksavtalet för utomlänsvård. Vidare har information getts vid ett flertal tillfällen till relevanta nätverk och vid nationella mötesplatser samt vid en nationell konferens om patientlagen. SKL har gett stöd till 1177 vårdguiden i att ta fram information till invånare. Olika utvecklingsarbeten har genomförts och kommer också att initieras kring utveckling av ersättningsmodeller, listningsfunktion m.m. så att dessa på ett bättre sätt kan stödja intentionerna i patientlagen.

Patient- och brukarmedverkan har varit en prioriterad fråga på SKL 2013-2015. Arbetet har bland annat inriktats mot att utveckla och systematisera kunskap om effekterna av patient- och brukarmedverkan samt att sprida kunskap. Arbetet med att utveckla innehåll i och former för att stärka brukarnas roll i produktionen av välfärdstjänster redovisas i kongressuppdrag nr 22.

SKLs arbetet med patientsäkerhet redovisas i kongressuppdrag nr 48.

På vantetider.se kan nu medborgarna följa hur tillgängligheten utvecklas i deras landsting eller region.

Genom satsningar på eHälsa har digitaliseringen av vård- och omsorgssektorn påskyndats och nya tjänster har utvecklats både för invånare och medarbetare i vård och omsorg. SKL har bland annat medverkat i projekt för att skapa och tillhandahålla en nationellt sammanhållen IT-infrastruktur. Arbetet har gjorts tillsammans med Inera AB och 1177 Vårdguiden och bidragit till att det nu finns förutsättningar för en mer ändamålsenlig och sammanhållen informationshantering genom en nationell tjänsteplattform, nationella säkerhetslösningar och behörighetsstyrning m.m. I dag finns till exempel internetbaserad stöd och behandling på en nationell plattform. SKL har även gjort en särskild satsning på kompetensutveckling och stöd kopplat till välfärdsteknologi, bl.a. genom medverkan i regionala konferenser i sju regioner/län samt skapat nätverk och arbetsgrupper för att ta fram praktiskt användbara vägledningar för digitaliseringen av socialtjänsten.

Uppdrag nr 43: SKL ska verka för att vården och omsorgen om de mest sjuka äldre blir mer effektiv.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

Nya sätt att bedriva vård och omsorg till sjuka äldre kommer att krävas för att klara den utmaning som består av fler äldre med nya förväntningar och behov.

SKL har därför tecknat överenskommelser med staten under perioden 2010-2014 parallellt med att *Bättre liv för sjuka äldre* varit en prioriterad fråga på SKL. Ett storskaligt förbättringsarbete har bedrivits i hela landet; i äldreomsorgen, i primärvården och på sjukhusen. Alla kommuner och landsting har fått del av prestationsersättning i relation till hur de nått uppsatta mål inom områdena förebyggande arbete, demensvård, läkemedel till äldre, vård i livets slut och sammanhållen vård och omsorg.

Nu finns i alla län en struktur för gemensam styrning och ledning över huvudmannaskapsgränserna. Årliga handlingsplaner tas fram för det gemensamma arbetet och det finns mål och mått för att kunna följa utvecklingen.

Kvalitetsregister har införts i kommunal vård och omsorg och bidragit till införandet av nya arbetssätt som är evidensbaserade, förebyggande och standardiserade.

Satsningen har inneburit ett bättre liv för sjuka äldre. Över 20 000 personer behandlas inte med lugnande läkemedel och sömnmedel. Förekomsten av trycksår och undernäring bland äldre minskar i kommunernas särskilda boenden. Nya arbetssätt har kraftigt minskat beteendemässiga och psykiska symptom vid demens. Användningen av neuroleptika i demensvården minskar och utredningarna förbättras. Information och smärtbehandling i livets slutskede har förbättrats.

Metoder att följa vårdens resultat ur den äldre personens perspektiv har utvecklats (webbkollen) och aktuella resultat för vård och omsorg redovisas öppet på www.kvalitetsportal.se. Några exempel på nya kunskaper om ojämlikhet är att män får fler förebyggande åtgärder insatta och utförda än kvinnor, kvinnor kommer senare till vården vid demenssjukdom och användningen av olämpliga läkemedel har en stor geografisk variation.

Uppdrag nr 44: SKL ska stödja medlemmarna att utveckla en effektiv sjukskrivningsprocess och tillgång till rehabilitering.

Huvudansvarig beredning/delegation: Sjukvårdsdelegationen, Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

SKLs stöd för att utveckla en effektiv sjukskrivningsprocess och tillgång till rehabilitering sker framförallt genom överenskommelserna Sjukskrivningsmiljarden och Rehabiliteringsgarantin, som är tecknade mellan SKL och Socialdepartementet. Sjukskrivningsmiljarden har funnits sedan 2006 och Rehabiliteringsgarantin sedan 2008. SKL stödjer landstingen att uppnå målen/kraven som finns i de båda överenskommelserna, bland annat genom att anordna utbildningar, nätverksträffar och konferenser för landstingsrepresentanter och genom framtagande av rapporter och annat stödmaterial.

De åtgärder som hittills har vidtagits inom ramen för sjukskrivningsmiljarden har bidragit till att stärka vårdens arbete med att effektivisera sjukskrivningsprocessen genom ett mer strukturerat och metodiskt arbetssätt. Områden som varit framgångsrika för att förbättra sjukskrivningsprocessen är åtgärder inom ledning och styrning, införande av elektroniska läkarintyg och utveckling inom försäkringsmedicin och inom samverkan-koordinering. Karolinska Institutet bedömer att sjukskrivningsfrågan är på väg att ses som en ordinarie del av patienters vård och behandling, men att det också finns fortsatt utvecklingsbehov för att utvecklingen ska fortsätta i den riktningen,

Landstingen har under perioden ökat tillgången till rehabiliteringsinsatserna kognitiv beteendeterapi med 94 procent jämfört med 2009 och med 49 procent för multimodal rehabilitering vid långvarig diffus smärta.

SKL har under perioden utvecklat en teknisk plattform för internetbaserat stöd och behandling som landstingen kommer kunna ansluta sig till under 2015. Det innebär t.ex. att landstingen kan erbjuda internetbaserad KBT behandling som ett komplement till ordinarie KBT som finns inom ramen för rehabiliteringsgarantin.

Området jämställdhet har funnits med som ett eget utvecklingsområde och även integrerats i helheten i arbetet. Inom området jämställda sjukskrivningar har SKL aktivt tillhandahållit kunskapsstöd, som bland annat resulterat i att alla landstingen har tagit fram och analyserat könsuppdelad statistik och gjort analyser och tagit fram mål och handlingsplaner med åtgärder som därefter följts upp.

Uppdrag nr 45: SKL ska fortsätta stödja kommunerna i att utveckla en evidensbaserad praktik i socialtjänsten.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för socialpolitik och individomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

2010 beslutade SKL och staten om en plattform till stöd för utvecklingen av en evidensbaserad praktik (EBP) inom socialtjänsten. Därefter har överenskommelser träffats för att stötta utvecklingen. Även utanför denna överenskommelse har SKL ökat sitt arbete med att stärka utvecklingen av EBP med följande fokus: att initiera och driva utvecklingsarbeten med fokus på kunskapsutveckling inom prioriterade verksamhetsområden och strategiska frågor; att stötta uppbyggnaden av regionala samverkans- och stödstrukturer för kunskapsutveckling i samtliga län; att öka socialtjänstens ledningsgruppers kapacitet att arbeta strategiskt med systematiskt förbättringsarbete; att i förhandlingar verka för att statsbidragshantering för kunskapsutveckling inom socialtjänsten hanteras på ett för medlemmarna gynnsamt sätt samt att öka dialogen mellan lokal/regional och nationell nivå i frågor som rör kunskapsutveckling/kunskapsstyrning bland annat genom att 2014 stärka Nationella samverkansgruppen för kunskapsstyrning inom socialtjänsten, NSK-S.

Arbetet med överenskommelsen har utvärderats och Statskontoret konstaterar att förutsättningarna för att arbeta evidensbaserat har ökat men att målet inte är nått. Utvärderingen ger stöd för värdet av regionala samverkans- och stödstrukturer men framhåller att fortsatt stöd till dessa arenor behövs för att säkra långsiktighet. En brist i arbetet är att överenskommelserna har haft ettårsperspektiv och inte det långsiktiga perspektiv som var ursprungstanken. En förändring i budgetlagen från 2011 är orsaken till denna kortsiktighet.

Utvecklingsprogrammet Leda för Resultat (som över 140 förvaltningar deltagit i) har bidragit till en förbättrad kapacitet hos de deltagande ledningsgrupperna

Uppbyggnaden av de regionala samverkans- och stödstrukturerna för kunskapsutveckling så väl som omskapande av Nationell samverkansgrupp för kunskapsstyrning inom Socialtjänsten (NSK-S) har lett till ökad dialog mellan lokal och nationell nivå.

Uppdrag nr 46: SKL ska stödja utvecklingen i riktning mot att huvudmännen arbetar utifrån ett helhetsperspektiv på barns behov i enlighet med Barnkonventionen.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för socialpolitik och individomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

SKL har, på olika sätt, arbetat för att stödja medlemmarna i deras barnrättsarbete. En överenskommelse för att stärka det lokala och regionala barnrättsarbetet tecknades mellan SKL och staten för perioden juni 2010 – juni 2014. 2011 färdigställdes den handlingsplan som låg till grund för de olika aktiviteterna. Under perioden genomfördes sex regionala konferenser och en spridningskonferens i samverkan med medlemmar, på tema barnets rättigheter lokalt och regionalt. SKL har även tagit fram en webbaserad vägledning som stöd i arbetet samt genomfört en nationell och tio regionala utbildningar om barnets rättigheter i samverkan med medlemmar. Dessutom har två seminarieserier genomförts om att sprida kunskap till barn om deras rättigheter (cirka 20 kommuner deltog) och uppföljande seminarier med Barnombudsmannen, Rädda Barnen och Socialdepartementet. I utbildningar och andra sammanhang när SKL pratar rättigheter utifrån artikel 2 i konventionen (rätten till ickediskriminering) finns alltid ett resonemang om att alla rättigheter gäller likvärdigt för flickor och pojkar. Synsättet genomsyrar alla rättigheter. Statistik nedbrutet på kön (till exempel inom skolan) har använts som exempel.

Under 2011 och 2013 skickade SKL ut enkäter till medlemmarna för att bl.a. ta reda på om det finns beslut rörande lokalt och regionalt barnrättsarbete.

SKL:s nätverk för att stärka barnets rättigheter har träffats vid åtta tillfällen under teman som rör barnets rättigheter, t ex ”Barnets rätt till skydd och barnets rätt till information” och ”Barnets rätt till delaktighet i vården”. SKL har samverkat med medlemmar i syfte att skapa fem regionala modeller för lokalt och regionalt barnrättsarbete. Modellerna är publicerade på SKL:s webb så att kommuner, landsting och regioner kan få kunskap om andras erfarenheter, metoder och verktyg. Under 2014 firades konventionens 25-årsjubileum och SKL medverkade i flera regionala konferenser för att uppmärksamma detta. Med anledning av Sveriges rapportering till FN-kommittén för barnets rättigheter har SKL och ett antal medlemmar bidragit med information om det lokala och regionala barnrättsarbetet.

Uppdrag nr 47: SKL ska utarbeta en långsiktig gemensam handlingsplan för psykiatri, där samverkan mellan huvudmännen utgör en central beståndsdel.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets lägesrapport:

SKL:s styrelse beslutade den 25 maj 2012 att anta en långsiktig gemensam [handlingsplan](#) för psykisk hälsa 2012-2016. Handlingsplanen omfattar det gemensamma uppdrag som landsting, regioner och kommuner har när det gäller att erbjuda sjukvård och sociala insatser till personer med psykisk ohälsa, sjukdom och funktionsnedsättning. Dokumentet har tryckts upp i ca 3 000 exemplar och distribuerats till medlemmar och andra aktörer. Den finns även tillgänglig på SKL:s webb för nedladdning.

Det övergripande målet med handlingsplanen var att skapa en långsiktig struktur för att stödja kommuner och landsting i ledning och styrning samt utveckling av vården och omsorgen för de prioriterade målgrupperna barn och unga samt personer med allvarlig psykisk sjukdom och långvarig psykisk funktionsnedsättning.

Handlingsplanen utgjorde tillsammans med regeringens [plan](#) för riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012-2016 (PRIO) underlag för de årliga överenskommelserna mellan SKL och staten avseende stöd till riktade insatser inom området psykisk ohälsa 2012-2015. Under våren 2013 genomfördes en uppföljning i syfte att analysera hur handlingsplanen använts samt dess nytta och ändamålsenlighet som verktyg för förändring.

I framtagandet av handlingsplanen användes ingen könsuppdelad statistik men för att stödja medlemmarnas arbete med förbättring och utveckling av verksamheterna har handlingsplanen och de årliga överenskommelserna bidragit till utvecklingen av en mer relevant statistik både för kommuner och landsting, där data redovisas könsuppdelat.

Uppdrag nr 48: SKL ska verka för att ingen patient ska ådra sig sjukdom eller skador orsakade av vården.

Huvudansvarig beredning/delegation: Sjukvårdsdelegationen, Beredningen för primärvård och äldreomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

SKL har som mål att verka för att ingen patient ska ådra sig undvikbara skador som orsakas av vården. SKL har tillsammans med staten tecknat en överenskommelse om förbättrad patientsäkerhet under åren 2011-2014 och patientsäkerhet har även varit en prioriterad fråga för SKL.

Mindre antibiotika, färre allvarliga vårdskador, en säkerhetskultur på väg att förbättras är några av resultaten från den fyraåriga satsningen på patientsäkerhet.

Även om det är svårt att se någon större förändring vad gäller förekomsten av de stora skadegrupperna trycksår och vårdrelaterade infektioner, finns flera indikationer på att vården blivit säkrare. En viktig grundförutsättning är att landsting/regioner har förstärkt sitt systematiska patientsäkerhetsarbete på ledningsnivå.

Kunskapsutvecklingen har varit betydande. Sverige har genomfört den största journalgranskningsstudien i världen, med fler än 30 000 granskade journaler. Dessa studier visar bl.a. att antalet dödsfall, där vårdskador har varit en bidragande orsak, har mer än halverats och att förekomsten av allvarliga vårdskador är lägre, jämfört med vad som framkom i den studie som Socialstyrelsen publicerade 2008.

Flera riskpatienter ges förebyggande åtgärder mot trycksår och följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler har förbättrats, samtidigt som förekomsten av vårdrelaterade infektioner har minskat marginellt.

Antibiotikaförskrivningen inom öppenvården har minskat med 15 procent, vilket innebär 458 365 färre antibiotikarecept under 2014 jämfört med 2010. Minskningen har skett inom samtliga landsting och förskrivningen närmar sig de målnivåer som STRAMA bedömt som rimliga.

SKL har även bidragit till en infrastruktur för patientsäkerhet och en ökad kunskapsutveckling inom området, med databaser för mätningar av patientsäkerhetsindikatorer och framtagande av kunskapsunderlag inom flera viktiga områden. Idag genomför samtliga landsting/regioner punktprevalensmätningar av vårdrelaterade infektion, trycksår och följsamhet till basala hygienrutiner och klädregler. Dessutom mäts antalet skador i vården, patientsäkerhetskultur och överbeläggningar. Könsuppdelad statistik har använts där det har varit lämpligt.

Uppdrag nr 49: SKL ska stödja medlemmarna i utvecklingen av kvinnofridsarbetet.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för socialpolitik och individomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

Ett positionspapper har tagits fram, det antogs av SKL:s styrelse i november 2013. För kvinnofrid – mot våld i nära relationer. Positionspapperet utgör ett underlag för kontakter med regeringen och myndigheter och är ett stöd för medlemmarna.

SKL är representerad i flera nationella myndighetsnätverk inom området och har i dessa sammanhang företrätt medlemmarna och verkat enligt positionspapperets inriktning. Under perioden har frågan om upphandling av platser i skyddade boenden varit aktuell, det vill säga vad konsekvenserna blir för landets kvinnojourer och i förlängningen de som behöver stöd och skydd. SKL har arbetat tillsammans med kvinnojoursorganisationerna Unizon samt Roks, och uppvakttat jämställdhets- och civilministern i syfte att värna kvinnojournernas verksamheter och kunskaper. Detta resulterade i juli 2015 i ett gemensamt ställningstagande i form av en debattartikel (<http://www.expressen.se/debatt/det-civila-samhallet-ar-avgorande-i-valfarden/>)

SKL erbjuder alla medlemmar deltagande i SKL:s nationella kvinnofridsnätverk. Nätverket är till för centrala kontaktpersoner för kvinnofrid inom kommuner, landsting och regioner. Nätverket är ett forum på nätet (Projectplace) som syftar till att erbjuda medlemmarna erfarenhets- och kunskapsutbyte och ökad samordning i kvinnofridsarbetet. Nätverket har träffas två gånger per år under perioden. Särskilda träffar för landstingen har genomförts en gång per år. För SKL är nätverket ett sätt att upprätthålla en löpande medlemsdialog för att på bästa sätt tillvarata medlemmarnas intressen.

SKL har svarat på flera remisser inom området. Bland annat Sveriges tillträde till Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet samt vissa frågor om kontaktförbud avseende gemensam bostad (Ds 2012:52) och betänkandet från den nationella samordnaren mot våld i nära relationer (SOU 2014:49) som för närvarande bereds inom justitiedepartementet. SKL har också deltagit i referensgrupp till utredningen om en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor, vars slutbetänkande ”Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck” (SOU 2015:55) nu bereds inom SKL:s kansli inför att remissyttrande ska lämnas från styrelsen den 23 oktober 2015.

Uppdrag nr 50: SKL ska verka för en bättre organisation av myndighetssamverkan med ökad samordning av resurser för arbetslösa med särskilt fokus på ungdomarna.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kansliets rapportering:

Under kongressperioden har SKL drivit frågan om en ny organisation inom arbetsmarknadspolitiken, *En gemensam ingång*. Det finns ett stöd för arbetet hos medlemmarna, dock har inte rikspolitiken haft samma syn. En majoritet av partierna i Riksdagen har istället förordat att stärka samarbetet mellan Arbetsförmedling och Försäkringskassa och att fler uppgifter ska tillföras Arbetsförmedlingen.

SKL har drivit frågan om utökat lokalt samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunala arbetsmarknadsverksamheter sedan början på 00-talet. Arbetet har nått begränsade framgångar, som främst bestått i att några kommuner på eget bevåg ingått i fördjupade samarbeten med den lokala arbetsförmedlingen.

I samband med regeringsskiftet 2014 och de nya mål och medel som tillfördes arbetsmarknadspolitiken, framför allt i arbetet med arbetslösa ungdomar, har kommuner utpekats som en viktig samarbetsaktör. Under hösten arbetade SKL tillsammans med tjänstemän från Arbetsförmedlingens huvudkontor med utformandet av 90-dagarsgarantin. I detta arbete ingick ett seminarium där 8 kommuner tillsammans med de lokala Arbetsförmedlingscheferna diskuterade erfarenheter och hur förslaget skulle utformas. Delar av det som kom fram i detta seminarium har beaktats och finns med i de förslag som lades fram i vårpropositionen.

En del i regeringens arbete med att förbättra arbetet med unga utanför arbetsmarknaden har varit att inrätta Delegationen för unga till arbete (Dua). Under våren har Dua fokuserat på att se till att så många kommuner inleder arbetet med att teckna lokala överenskommelser med arbetsförmedlingen om hur arbetet lokalt ska bedrivas och hur kommun och Arbetsförmedling ska samarbeta. Totalt har 286 kommuner tecknat en avsiktsförklaring om att göra en lokal överenskommelse med Arbetsförmedlingen kring ungdomar.

Parallellt med detta har SKL och Arbetsförmedlingen centralt tecknat en central överenskommelse om hur kommuner och landsting/regioner ska samarbeta med arbetsförmedlingen. Överenskommelsen antogs av SKL:s styrelse den 12 juni 2015.

Uppdrag nr 51: SKL ska verka för att nyanländas kompetens tas tillvara i arbets- och samhällslivet.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kansliets rapportering:

En av indikatorerna i SKL:s prioriterade fråga ”*Nyanländas etablering – en investering för framtiden*” är hur kommuner och landsting i sin roll som arbetsgivare bättre kan ta tillvara nyanländas kompetens.

SKL har under hösten 2014 publicerat en idébank på hemsidan. Syftet med idébanken är att synliggöra goda exempel och sprida de många och framgångsrika verksamheter som Sveriges kommuner, landsting och regioner har utvecklat för att främja sitt lokala integrationsarbete. Här ingår flera exempel på utbildnings- och arbetsmarknadsinsatser men även exempel på hur kommuner, landsting och regioner som arbetsgivare bättre kan ta tillvara nyanländas kompetens i den egna organisationen.

SKL har under våren medverkat i regeringens trepartssamtal om ”snabbspåren” som syftar till att korta vägen för nyanlända in på arbetsmarknaden. SKL har även tagit initiativ till egna samtal med de fackliga motparterna om hur arbetet kan gå vidare. Parterna har ställt sig positiva till att gå vidare i utvecklingsarbetet.

SKLs styrelse har fattat beslut om en rad åtgärdsförslag till staten för att kommuner och landsting ska få bättre förutsättningar i asyl- och flyktingmottagandet. Förslagen gäller de statliga ersättningarna, förbättrade möjligheter till regional samverkan mellan kommuner och mellan stat och kommuner samt en jämnare fördelning av flyktingmottagandet. Dessa är viktiga förutsättningar för att nyanländas kompetens ska tas tillvara på bästa sätt.

Uppdrag nr 52: SKL ska verka för att alla elever ska uppnå skolans kunskapsmål.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för utbildningsfrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kansliets rapportering:

Totalt deltar 86 kommuner i SKLs matematiksatsning PISA 2015 som syftar till att förbättra resultaten i matematik och som fokuserar på förbättrad styrning och ledning. Från varje kommun deltar samtliga fyra nivåer, den politiska ledningen, förvaltningsledningen, rektorer och lärare, som tillsammans åtar sig att förbättra resultaten. Kommuner lär av varandra genom att arbeta tillsammans i nätverk. Genom detta arbete har SKL utvecklat en modell för skolutveckling som kan användas inom olika områden.

PRIO är ett utvecklingsarbete som, sedan 2012, drivs av SKL och Stockholms stad. Målet är att höja kunskapsresultaten i den svenska skolan. Hittills har cirka 180 skolor i 51 kommuner påbörjat arbetet med PRIO. Utvärderingar visar att arbetet värderas högt av såväl lärare som skolledningar. Fokus ligger på att utveckla skolans interna processer och arbetssätt för att skapa en mer lärande organisation.

”Plug In” är Sveriges största samverkansprojekt för att minska avhoppen inom gymnasieskolan. Projektet delfinansieras av EU och är ett samarbete mellan SKL, fem regioner och ett femtiotal kommuner. De deltagande kommunerna testar olika metoder för att förebygga och minska avhoppen. En plattform för att sprida erfarenheter och forskning om projektet, Innovationsnavet, öppnades våren 2013. Projektet har beviljats medel för ytterligare tre år och bygga på kunskap om det som varit framgångsrikt under de här första åren.

SKL har fattat beslut om Skolanalys, en satsning som riktar sig till kommuner med svaga eller vikande skolresultat. Syftet med satsningen är att ge stöd och vägledning i kommunernas eget utvecklingsarbete.

Öppna jämförelser grundskola och gymnasieskola presenteras årligen. Syftet är att sätta fokus på resultaten i kommunerna och stimulera till diskussion och utvecklingsarbete. I samband med Öppna jämförelser 2015 presenterades en Analyshandbok som ska vara ett stöd för medlemmarna i deras systematiska kvalitetsarbete.

Uppdrag nr 53: SKL ska verka för att kompetens och skicklighet hos befintliga lärare och annan pedagogisk personal utvecklas.

Huvudansvarig beredning/delegation: Utbildningsberedningen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kommentar: Avd för utbildning och arbetsmarknad arbetar tillsammans med avd för arbetsgivarpolitik i denna fråga

Kansliets rapportering:

SKL har tagit fram en vägledning för kommunerna i syfte att skapa ett enhetligt system för lärares karriärtjänster. Ett samlat karriärsystem handlar om att på bästa sätt kombinera befintliga och nyinrättade karriärtjänster i samband med regeringens karriärreform som trädde i kraft den 1 juli 2013. På SKLs hemsida finns stödmaterialet, tillsammans med ett antal goda kommunexempel. Olika insatser inom området, såsom föredragningar, rådgivning avseende såväl arbetsgivar- som verksamhetsfrågor, seminarium och reportage i Rapport, har genomförts.

Hösten 2013 genomfördes gemensamma insatser med Skolverket i form av konferenser på fyra platser. Syftet var att inspirera kommuner som inte sökt inför den första omgången karriärvägar. SKL har tillsammans med Skolverket och Friskolornas riksförbund genomfört ytterligare två konferensserier på temat: Vem är försteläraren respektive Vad gör försteläraren?

Ett viktigt syfte med SKLs arbete för att stärka kopplingen mellan forskning och skola är att utveckla lärarnas kompetens och skicklighet. Inom ramen för branschens samarbete i frågan har regeringen uppvaktats vid ett flertal tillfällen. Tillsammans med branschen har SKL drivit frågan om behovet av mer forskning som utgår från de frågor som är angelägna för verksamheten och behovet av en mer systematisk spridning av forskning. Regeringen har nu avsatt medel för ett forskningsinstitut som startade sin verksamhet i januari 2015.

Uppdrag nr 54: SKL ska verka för att läraryrkets attraktivitet ökar

Huvudansvarig beredning/delegation: Utbildningsberedningen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kommentar: Avd för utbildning och arbetsmarknad arbetar tillsammans med avd för arbetsgivarpolitik i denna fråga

Kansliets rapportering:

Karriärtjänster har som syfte att också bidra till läraryrkets attraktivitet, vilket motiverar till ansträngning, men också till fler sökande till lärarutbildningarna. Med stöd av läraravtalet som tecknades 2012 är utgångspunkten att skickliga lärare ska ha en bra lön. Duktiga lärare ska tjäna mer än andra. Fler karriärmöjligheter är ett stöd för att lokalt arbeta med lönedifferentiering.

SKLs kommunikationssatsning Sveriges Viktigaste Jobb (SVJ) syftar till att öka kunskapen om de viktiga jobben i välfärdssektorn, däribland lärare i skolan. SKL har tagit fram en rapport: Sveriges Viktigaste Jobb i förskolan och skolan – Hur möter vi rekryteringsutmaningarna. I den återfinns nio strategier för hur medlemmarna kan arbeta för att möta rekryteringsutmaningarna. Strategierna handlar också om att vara attraktiva arbetsgivare.

Uppdrag nr 55: SKL ska verka för att skolans moderniseras, organisatoriskt och verksamhetsmässigt samt som arbetsplats för elever och lärare.

Huvudansvarig beredning/delegation: Utbildningsberedningen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kommentar: Avd för utbildning och arbetsmarknad arbetar tillsammans med avd för digitalisering

Kansliets rapportering:

Forskningsprojektet Unos Uno, som bedrivs gemensamt av flera kommuner, en friskolekoncern och SKL forskar om vad som händer över tid i skolor som satsat på en dator till varje elev (en till en). Ett antal seminarier om till exempel distans- och fjärrundervisning och hur digitala verktyg kan stödja undervisningen och förbättra måloppfyllelsen i skolan har genomförts. Hittills har 35 kommuner medverkat i den utbildning som SKL arrangerat i syfte att utveckla organisation och verksamhet för bättre måloppfyllelse. SKL har inom digitaliseringsområdet drivit ett särskilt program för skolan inom vilket olika typer av aktiviteter genomförs som syftar till att utveckla skolan till en modern och tidsenlig arbetsplats för elever, pedagoger och skolledare. Ett förslag till nationell IT-strategi har arbetats fram av Nationellt Forum för skolans digitalisering, en brett sammansatt grupp samordnad av SKL. Forumet är resultatet av en överenskommelse från 2013 mellan Regeringen och SKL om insatser för främjande av digitalisering. Förslaget till nationell IT-strategi för skolan överlämnades till Utbildningsministern i mars 2015. 2014 anordnades ett uppskattat seminarium i Almedalen med rubriken ”Dags att koppla upp den svenska skolan”. Material för vägledning vid användning av molntjänster i skolan har tagits fram.

Lobbyingaktiviteter för att digitalisera de nationella proven samt möjliggöra fjärrundervisning har bedrivits. SKL deltar som partner i både Guldäppet och Guldtrappan. Guldäppet lyfter fram pedagoger som på ett effektivt sätt integrerar digitala verktyg i sin undervisning. Guldtrappan premierar kommuner som tagit ett helhetsgrepp för en digital skolutveckling. I samma överenskommelse mellan Regeringen och SKL som nämns ovan lyfts även behovet av ett ramverk för utvärdering av skolans digitalisering. För att stötta skolledare har SKL tillsammans med ett antal kommuner utarbetat självskattningsverktyget LIKA som står för Ledning, Infrastruktur, Kompetens och Användning, fyra områden som alla är lika viktiga att arbeta med för att nå en positiv utveckling. LIKA har använts av drygt 2500 skolor. I juni 2015 presenterades även en förskoleanpassad version av LIKA.

Uppdrag nr 56: SKL ska verka för att stärka förtroendet för svensk skola.

Huvudansvarig beredning/delegation: Utbildningsberedningen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kommentar: samarbete med avd för kommunikation

Kansliets rapportering:

Att stärka förtroendet för svensk skola går som en röd tråd både genom SKL:s opinionsbildning och de utvecklingsåtgärder som redovisas i uppdrag nummer 52. Genom satsningar för utveckling, bättre resultat och att sprida goda exempel arbetar SKL för att nyansera bilden av skolan. Satsningarna syftar också till att stärka förtroendet inom skolan, det vill säga mellan lärare, rektorer, förvaltning och förtroendevalda.

Våren 2013 inleddes också SKLs kommunikationssatsning ”Från 80 till 100” vars syfte både är att sporra skolor och kommuner att förbättra sina elevers resultat och att nyansera bilden av skolan. Inom ramen för detta har SKL bland annat tagit fram material på webben som stöd till kommunerna i deras kommunikation om skolan. SKL uppmuntrar också medlemmarna att synliggöra positiva exempel och utvecklingsarbete på kommunens hemsidor, i lokalmedierna, i nyhetsbrev till föräldrar med mera.

Våren 2013 publicerades rapporten ”Myter om skolan hindrar utveckling” och seminariet vid Almedalen med samma namn vann pris för bästa seminarium i Almedalen 2013. Syftet med rapporten var att lyfta fram myter som finns om förskolan och skolan i syfte att få både en mer nyanserad bild och debatt om skolan.

Uppdrag nr 57: SKL ska tillsätta en utredning som ser över vilka effekter man kan åstadkomma genom sociala investeringar på olika områden och att man i den utredningen belyser hela samhällsnyttan och inte enbart den enskilda kommunens eller landstingets nytta och ekonomi.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Motion nr 17

Kansliets rapportering:

En studie har genomförts i tre landsting som visade på de samhällsekonomiska vinsterna om skillnader i hälsa (utifrån kön och utbildningsnivå) minskar när det gäller rökning, fetma och psykiska ohälsa. En utmaning är att de kostnader som skillnader i hälsa medför delas av ett flertal aktörer och att det tar lång tid för hälsofrämjande åtgärder att få genomslag på sjukdomsberedningen.

SKL och Socialdepartementet har överenskommelser om utvecklingsarbete på området psykisk hälsa, ett tema har varit att stödja utvecklingen av sociala investeringar. 2011-2014 skedde arbetet i projektet Psykn – psykisk hälsa barn och unga och det fortsätter under 2015 med Uppdrag psykisk hälsa – Aktion 2015. Under 2015 drivs aktivt utvecklingsarbete tillsammans med Norrköping och Örebro kommuner för att ytterligare utveckla och förfinna modeller för sociala investeringar. Målet är att kommunernas sociala investeringsfonder och den återföringsmodell som tillämpas ska bli navet i ett strategiskt utvecklingsarbete av de mjuka verksamheterna.

Smart ekonomi var ett projekt där ett antal kommuner tillsammans med SKL undersökte sambanden mellan jämställdhet och ekonomi. Projektets syfte var att peka på kommunalekonomiska vinster av jämställdhetsintegrering, genom att ta fram konkreta exempel från kommunal vardag med tydlig koppling mellan jämställdhet och ekonomi, samt att utveckla beräkningsmodeller som SKL:s medlemmar kan använda för egna exempel. Ett exempel är Botkyrka som utifrån tre typfall beräknade det ekonomiska utfallet av att ge arbetslösa invandrarkvinnor utbildning så att de kan komma i arbete. SKL har också gjort en studie om hur kommunerna arbetar med Sociala investeringar

Slutligen har ett kalkylverktyg ”Mosaik” som kan användas av kommuner (mellan förvaltningar) och/eller med myndigheter tagits fram. Med hjälp av programmet får man fram kostnader och vinster med samverkan, på kort och lång sikt.

Uppdrag nr 58: SKL ska även fortsättningsvis följa frågan vad den ökade medfinansieringen har för ekonomisk betydelse för kommunsektorn.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för tillväxt och regional utveckling

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kommentar: Motion nr 23

Kansliets rapportering:

Frågan har återkommande tagits upp och diskuterats med SKLs medlemmar och i olika nätverk. SKL har löpande uppvaktat infrastrukturministern, ordföranden för Trafikutskottet, Näringsdepartementet och Trafikverket om medfinansiering.

SKL har medverkat som expert i utredningen om trängselskatt.

SKL har yttrat sig kring medfinansiering i ett större antal yttranden, till exempel i remisserna Trängselskatt – delegation, sanktioner och utländska fordon, Vägtullsutredningen och Medfinansiering i sjöfartsinfrastruktur. (2012-2015)

SKL kommenterade frågan i samband med Infrastrukturpropositionen som presenterades hösten 2012, bland annat på Trafikverkets nationella hearing då SKL höll ett föredrag.

SKL har arrangerat och medverkat på olika konferenser, seminarier i temat medfinansiering bland annat Transportpolitik.nu (2012 och 2014) presidiekonferensen för tekniska nämnder i februari (2013 och 2015), Gatukontorsdagarna (2013) och seminarium om medfinansiering (2014) och Stora infradagen (2014 och 2015). SKL har också deltagit vid konferenser och möten om alternativa finansieringsformer som t ex. OPS.

SKL har tagit fram en rapport som visar hur staten lägger mer och mer ansvar för investeringar på kommuner, landsting och regioner (2014). SKL har skickat ställningstaganden för medfinansiering till regeringen (2014).

SKL bevakar frågan om Sverigeförhandlingen och har arrangerat fem seminarier på olika platser i landet (2015). Ett seminarium i Almedalen genomfördes 2015.

Uppdrag nr 59: SKL ska, i de samtal och förhandlingar som genomförs med regeringen angående GY 11, framhålla att gymnasiet behöver en långsiktig finansiering som säkerställer undervisningens kvalitet och att eventuella besparingar kan genomföras först när effekterna är klarlagda.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för utbildningsfrågor

Huvudansvarig avdelning: Avd. för utbildning och arbetsmarknad

Kommentar: Motion nr 24

Kansliets rapportering:

SKL lämnade synpunkter på reformfinansieringen redan i sitt yttrande över gymnasieutredningen 2008 och har ifrågasatt regeringens underlag i överläggningar med utbildningsdepartementet och finansdepartementet 2009 och 2010 samt i hearingar med riksdagens utbildningsutskott i november 2010 och april 2011.

Förbundet har följt upp utvecklingen av organisation och ekonomi i fem rapporter

I den senaste, ”Konsekvenser av aviserade besparingar på gymnasieskolan inför 2014” konstaterar förbundet att besparingar på gymnasieskolan i den tänkta omfattningen kommer att leda till minskad personaltäthet, d.v.s. färre lärare samt att utbudet kommer att påverkas genom att utbildningar behöver avvecklas. Eftersom GY 2011 har inneburit ett minskat intresse för yrkesutbildningar blir marginalkostnaderna att hålla uppe dessa avsevärda. Finns det inte längre något ekonomiskt utrymme hamnar dessa i farozonen, har SKL framhållit.

SKL har återkommande haft kontakter med företrädare för utbildningsdepartementet där bland annat rapporter och annat underlag redovisats, liksom formerna för fortsatt uppföljningsarbete, och har också bidragit till att regeringen i maj 2012 uppdrog åt Statskontoret att följa upp gymnasiereformens organisatoriska konsekvenser för kommunala huvudmän. Förbundet redovisade sina underlag till Statskontoret och biträdde i genomförande och faktagranskning. Statskontoret redovisade sitt uppdrag ”Organisatoriska konsekvenser av Gymnasiereformen 2011” i september 2012.

Regeringen beslutade vid den tidpunkten ta tillbaka sina besparingskrav på gymnasieskolan under år 2013-2015.

Av budgetpropositionen 2014 och 2015 framgår ett nytt sparbetning på 470 miljoner kronor avses sättas i verket från år 2016. SKL har därför i skrivelse till regeringen 2015-05-22 påtalat att inga av de antaganden som legat till grund för besparingarna visat sig kunnat infrias, varför sparbetninget måste tas bort. Inför planeringen av organisationen av gymnasieskolan för 2016/17 vilken kommer att fastställas under hösten, emotser förbundet regeringens snara besked i frågan.

Uppdrag nr 60: SKL ska kartlägga de privata sjukvårdsförsäkringarnas omfattning och utveckling.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Motion nr 34

Kansliets rapportering:

Age Management i Sverige AB har på uppdrag av SKL genomfört den av kongressen beslutade kartläggningen: <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/privata-sjukvardsforsakringar-i-sverige-omfattning-och-utveckling.html>

Slutsatser i rapporten: Antalet privata sjukvårdsförsäkringar har ökat i snabb takt under det senaste decenniet. Nästan en halv miljon svenskar omfattas för närvarande av en sådan försäkring. Fyra av fem sjukvårdsförsäkringar tecknas och betalas av arbetsgivare och omfattar alla eller vissa anställda.

Den gemensamma affärsidén är att erbjuda de försäkrade en snabb tillgång till planerad vård för att dels undvika långa väntetider, dels minska risken för långa sjukskrivningar. I jämförelse med flertalet andra EU-länder är dock den svenska marknaden för sjukvårdsförsäkringar mycket begränsad. Anledningen är att en rad sjukdomar, skador och åtgärder är undantagna och vården måste kunna erbjudas inom ramen för det nätverk av vårdgivare som bolaget förfogar över och som patienten hänvisas till. Vissa försäkringar har också ett övre tak för kostnaden per försäkringsfall. Akutsjukvård ingår inte i försäkringsskyddet. Samma undantag görs i stor utsträckning för kroniska sjukdomar som ställer krav på långvarig eller livslång behandling liksom för mycket dyra eller komplicerade åtgärder.

Nivån på självrisken varierar mellan 500 och 1 800 kronor. Därmed har det blivit mindre attraktivt att utnyttja försäkringen för enkla eller mindre resurskrävande sjukdomar eller skador.

Förutom denna rapport har SKL medverkat till att skiva rapporten ”Vägval för välfärden”. En antologi om finansieringsgap, prioriteringar och försäkring som kompletterande lösning.

Uppdrag nr 61: SKL ska stödja medlemmarnas samverkan för att minska beroendet av bemanningsföretag inom hälso- och sjukvården.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kommentar: Motion nr 60

Kansliets rapportering:

SKL har varit stödjande i landsting och regioners arbete med framtagandet av en gemensam strategi för att begränsa beroendet av bemanningsföretag. Den gemensamma strategin fastställdes av landstingsdirektörsföreningen den 23 november 2012.

I personaldirektörsföreningen har arbete gjorts med aktiviteter kopplade till den fastslagna strategin. I detta arbete är SKL delaktiga och stödjer i frågor kring bland annat arbetsrätt, kvartalsvis kostnadsuppföljning samt uppföljning av aktiviteter.

Nätverk inom SKL har använts som ytor för att sprida goda exempel mellan landsting och regioner i arbetet med att begränsa beroendet av bemanningsföretag.

Under 2012, 2013 och 2014 hölls konferenser för studenter som läser till läkare i Europa. Ungefär 3 000 studenter läser till läkare i Europa med CSN-stöd från Sverige. De flesta av dem har inte en upparbetad kontakt med arbetsgivare i Sverige. Syftet med konferenserna var att inspirera till framtida arbete inom två specialiteter som har stora behov av att rekrytera, allmänmedicin och psykiatri, samt tillhandahålla en arena för kontaktskapande mellan dessa studenter och arbetsgivare. De har arrangerats tillsammans med landsting/regioner, Sveriges Läkarförbund och de båda professionsföreningarna, Svenska Psykiatriska Föreningen (SPF) och Svensk Förening för Allmänmedicin (SFAM).

SKL har även varit delaktiga i att arrangera ett rekryteringsmingel för läkare med utbildning från tredjeland tillsammans med Arbetsförmedlingen Nationell Matchning och Sveriges läkarförbund som hölls 2014.

Uppdrag nr 62: SKL ska verka för stärkt sammanhållning i kommuner genom kunskapsgrundat urbant utvecklingsarbete som del i styrprocesser.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för samhällsbyggnad

Huvudansvarig avdelning: Avd. för tillväxt och samhällsbyggnad

Kommentar: Motion nr 67

Kansliets rapportering:

SKL har under mandatperioden följt regeringens arbete med urbant utvecklingsarbete, dels på socialdepartementet, dels sedan det flyttade till arbetsmarknadsdepartementet. Kansliet har vid ett flertal tillfällen träffat personalen på regeringskansliet och diskuterat olika förslag på stöd till utvecklingsarbetet i de aktuella 15 stadsdelarna/ bostadsområdena (nio kommuner), bland annat gällande ”Stimulansmedel för prestationsbaserat arbete för utanförskap” genom enheten för integration och urban utveckling på arbetsmarknadsdepartementet.

Boverket har också arbetat med frågan och SKL har följt arbete med regeringsuppdraget om urbant utvecklingsarbete.

SKL har hösten 2013 bjudit in storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö för att diskutera hur det urbana utvecklingsarbetet ska kunna utvecklas över verksamhetsgränserna och utöver arbetsmarknadsfrågor. Verksamhetsföreträdare för stadsutveckling (samhällsbyggnadschefer), strategisk utveckling (planchefer på kommunledningskontoret) och arbetsmarknadsansvariga har träffats vid några tillfällen och diskuterat frågorna. Dock har det inte funnit tillräckligt stor samordningspotential för att starta projekt eller dylikt.

Uppdrag nr 63: SKL ska verka för att frågan om barns och ungas uppväxtvillkor följs upp inom de för förbundet prioriterade områdena.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för socialpolitik och individomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kommentar: Motion nr 78

Kansliets rapportering:

År 2013 gav SKL ut processtödet *Barn och unga här, nu och framåt*, som är tänkt att ge stöd till kommuner, landsting och regioner som vill utveckla ett verksamhetsöverskridande helhetsperspektiv på sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar. I anslutning till publicering genomfördes regionala konferenser för att sprida materialet och arbetssättet.

Som en fortsättning pågår ett arbete med att ta fram kommunjämförelser av barn och ungas förutsättningar och villkor (arbetstitel maj 2015: Barn och unga i fokus - Nyckeltal). I en rapport kommer det att presenteras 20 nyckeltal som beskriver barn och ungas situation gällande trygghet, utbildning, fritid, behovsprövade insatser och socialt utanförskap. Nyckeltalen går under det samlade namnet *Barn och unga i fokus* och finns tillgängliga i Kolada.se. Jämställdhets- och mångfaldsbegreppen har applicerats i rapporten och lyfts fram i de nyckeltal där det har funnits särskilt intressanta aspekter. Det kan t.ex. röra; kön, ålder, socioekonomisk tillhörighet, etnisk tillhörighet och funktionsnedsättning. Rapporten har fokus på nyckeltal som i första hand berör kommunernas verksamhet. Det finns också andra nyckeltal inom *Barn och unga i fokus* som framförallt är relevanta för landstingen.

Under februari månad 2015 utlystes totalt 100 miljoner kronor från ESF-rådet i syfte att projektet Plug In skulle få en fortsättning. SKL sammanställde en ansökan vilken också beviljades den 2 mars. Totalt kommer projektet Plug In 2.0 pågå under tre år och omsätta 160 miljoner inklusive medfinansiering. Målsättningen är att nå ytterligare 3 000 ungdomar i risk för att avbryta sina studier.

SKL levererade synpunkter som togs till vara i den senaste ungdomspolitiska propositionen. En viktig del som belystes var att dåvarande Ungdomsstyrelsen nu MUCF måste bli bättre med att nå ut till strategisk nivå i kommunerna i sitt arbete. Ett uppdrag att arbeta fram hur man kan arbeta med detta har lagts på MUCF och SKL ska vara med i dialog om hur myndigheten ska arbeta framöver.

Uppdrag nr 64: SKL ska ta tillvara och sprida kunskap om metodutveckling gällande hemlöshet och verka för att fler kommuner ges möjlighet att pröva modellen ”Bostad först”.

Huvudansvarig beredning/delegation: Beredningen för socialpolitik och individomsorg

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kommentar: Motion nr 79

Kansliets rapportering:

SKL startade hösten 2012 ett nätverk för frågor om hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden. Ett femtontal kommuner deltar, och nätverket träffas fyra gånger per år. Flera kommuner har inlett samarbeten, bland annat om metodutveckling för kartläggningsarbete på lokal nivå. Bostad först har varit ett stående tema, likväl som övrigt erfarenhetsutbyte kring aktuell forskning, metoder och juridik.

SKL medverkar också i det nationella nätverket för kommuner som redan arbetar med Bostad först. Hösten 2014 tog SKL fram en digital arbetsyta för nätverket, och sprider information om detta till andra intresserade kommuner. Den europeiska paraplyorganisationen FEANTSA arbetar 2015 med att ta fram en online-kurs i Bostad först, och SKL har diskuterat en svensk version. Särskilda kontakter har tagits med Lunds universitet, som landets mest framträdande lärosäte vad gäller forskning kring Bostad först.

2015 har SKL publicerat inspirationsskriften Bostad först, där medlemsexempel och aktuell forskning om modellen lyfts fram. Skriften har spridits till kommunledning och berörda förvaltningar i samtliga 290 kommuner. SKL har också skapat en särskild ingång om Bostad först på sin webbplats.

SKL bedrev 2012-2014 ett projekt tillsammans med Hyresgästföreningen, SABO och Fastighetsägarna i syfte att främja och inspirera till samarbete mellan kommunen och bostadsmarknadens parter i arbetet med utestängning från bostadsmarknaden. En slutrapport med medlemsexempel och framgångsfaktorer har spridits och finns tillgänglig via SKL:s webb.

Uppdrag nr 65: SKL ska på lämpligt sätt aktualisera en utvidgning av LOV.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för ekonomi och styrning

Kommentar: Motion nr 80

Kansliets rapportering:

Valfrihetssystem kan införas med hjälp av olika regelverk som lagen om valfrihetssystem (LOV) och lagen om offentlig upphandling (LOU). LOV kan användas för nästan samtliga verksamhetsområden som regleras av socialtjänstlagen, lagen om särskilt stöd och service samt hälso- och sjukvårdslagen.

Arbetsförmedlingen får numera besluta om att tillhandahålla valfrihetssystem enligt LOV för tjänster som upphandlas inom myndighetens arbetsmarknadspolitiska verksamhet.

Lagen om valfrihetssystem kan inte användas för varor. Upphandlingsutredningen har i sitt slutbetänkande konstaterat att valfrihetssystem kan införas även genom LOU då professionens och den enskildes val kan vara rangordningskriterier. Valfrihetssystem enligt LOU kan användas för såväl varor som tjänster. Denna fråga har i Upphandlingsutredningen bevakats av SKL.

SKL har i Patientlagsutredningen och i olika förarbeten bevakat frågan om utvidgad möjlighet att inom den öppna vården välja vårdgivare i andra landsting. SKL bevakade även frågan om valfrihet när det finns olika hjälpmedel för personer med funktionsnedsättning. Detta är idag reglerat i patientlagen genom att patienten ska ges möjlighet att välja det alternativ som han eller hon föredrar. Patienten ska få det valda hjälpmedlet, om det med hänsyn till hans eller hennes behov och till kostnaderna för hjälpmedlet framstår som befogat.

Inom förskolans och skolans områden får LOV inte användas då detta är bidragsfinansierade verksamheter och dessa fristående utförare godkänns av antingen Skolinspektionen eller kommunen.

Uppdrag nr 66: SKL ska verka för arbetsfred genom att teckna och vidmakthålla centrala kollektivavtal.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

2012 träffades överenskommelser med Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd efter medling. Även överenskommelsen med OFRs förbundsområde Allmän kommunal verksamhet (Vision, Akademikerförbundet SSR, Ledarna och Teaterförbundet) träffades efter medling. Därutöver träffades överenskommelser med Svenska Kommunalarbetareförbundet (Kommunal) och OFRs förbundsområde Läkare (Läkarförbundet). För Pacta träffades överenskommelser med Svenska Transportarbetareförbundet, Seko och Fastighetsanställdas förbund. Överenskommelserna byggde även 2012 på lokal lönebildning och individuell lönesättning och träffades, i likhet med majoriteten av avtalen på arbetsmarknaden, för bara tolv månader förutom överenskommelsen med Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd som omfattade fyra år varav det sista dock uppsägningsbart. Överenskommelsen tog också ytterligare ett steg mot lokal lönebildning genom att innehålla två löneöversyner utan angiven nivå för löneökning, s.k. sifferlösa år. Avtalsrörelsen 2013 varslade Kommunal om omfattande stridsåtgärder men avtal träffades efter medling. Överenskommelsen som träffades kom att omfatta 37 månader och rymdes värdemässigt inom den ram som etablerats för 2013 års avtalsrörelse. De överenskommelser som träffades med OFRs förbundsområde Allmän kommunal verksamhet och OFRs förbundsområde Läkare innebar ett genombrott då båda överenskommelserna träffades på fyra år och med två s.k. sifferlösa år vilket innebär att sektorns samtliga löneavtal, utom avtalet med Kommunal, innehåller år utan centralt angiven nivå för löneökning. Samtliga överenskommelser garanterar våra medlemmar arbetsfred under längre tid än övriga avtal träffade på arbetsmarknaden under 2013 års avtalsrörelse då de träffats för tre eller fyra år och inte är möjliga att säga upp i förtid. Förhandlingarna om nya ÖLA i Avtal 13 ledde till flertal varsel men de överenskommelser som slutligen träffades bibehöll samstämmighet med sektorns övriga avtal.

Under våren 2014 (under fredsplikt) och 2015 fördes förhandlingar med Brandmännens Riksförbund (BRF) om avtalet Räddningstjänst i Beredskap (RiB). Trots medling utlöstes BRF:s konfliktvarsel. Konflikten pågick under drygt fem veckor. Den överenskommelse som slutligen träffades kom att bli 18 månader och rymdes sammantaget värdemässigt inom den ram som etablerats i 2013 års avtalsrörelse.

Uppdrag nr 67: SKL ska verka för att framtida centrala kollektivavtal ska ha en stark koppling till verksamhetens utveckling och innehålla möjligheter till lokala lösningar.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

De centrala löneavtalen har under avtalsrörelserna 2012 och 2013 gjort stora förflyttningar mot lokal lönebildning genom att överenskommelserna med samtliga tjänstemannaorganisationer nu innehåller år utan angiven nivå för löneökning, så kallade sifferlösa år. Detta ger våra medlemmar stora möjligheter att använda avtalen som ett stöd i utvecklingen av de olika verksamheterna. Samtidigt ger det också medlemmarna ett stort ansvar att genom en ansvarsfull tillämpning värna avtalen för att möjliggöra överenskommelser med likartad konstruktion de kommande åren. De överenskommelser som hittills träffats i 2013 års avtalsrörelse lämnar genomgående bättre planeringsförutsättningar än övriga avtal på arbetsmarknaden genom att vara träffade på tre eller fyra år och avtalen är inte heller möjliga att säga upp i förtid. Detta ger våra medlemmar möjlighet att bedriva ett långsiktigt lönepolitiskt arbete.

Under kongressperioden har ytterligare bestämmelser i de allmänna anställningsvillkoren blivit möjliga att anpassa till behoven på regional och lokal nivå och ändringar har också genomförts för att åstadkomma en förenklad administration. Exempelvis är det nu möjligt att överenskomma om annan uppsägningstid än de som gäller enligt lagen om anställningsskydd (LAS) och som gäller för majoriteten av Svenska Kommunalarbetareförbundets (Kommunals) medlemmar i kommunerna och för arbetstagare hos arbetsgivare som är medlemmar i Pacta. Den överenskommelse som tidigare gjorts som möjliggjort anpassning i sin helhet av semesterbestämmelserna till lokala förhållanden med samtliga arbetstagarorganisationer utom Kommunal, SEKO och Fastighetsanställdas förbund har nu även överenskommit med Kommunal.

SKL har under kongressperioden fortsatt diskussionerna med olika medlemskonstellationer om de centrala avtalens möjligheter till lokala lösningar.

Uppdrag nr 68: SKL ska ligga i framkant för att stödja ett gott arbetsliv som karaktäriseras av hög närvaro och god hälsa. Grundläggande i det arbetet är samverkan mellan arbetsgivare, medarbetare och deras fackliga organisationer.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

Föreningen Suntarbetsliv drivs sedan 2012 av SKL, Pacta och de fackliga organisationerna i samverkan. Föreningens uppdrag är att ge chefer och skyddsombud i kommun- och landstingssektorn möjlighet att skapa hållbara arbetsvillkor och god hälsa i arbetslivet, så att verksamheterna blir attraktiva och effektiva. Detta sker framför allt genom insamling av kunskap om förebyggande, hälsofrämjande samt rehabiliterande insatser mot arbetsskador och att göra denna kunskap tillgänglig för alla inom kommun- och landstingssektorn via www.suntarbetsliv.se. Föreningen utvecklar också verktyg för arbetsmiljöarbete. Under 2015 kommer bl.a. en partsgemensam arbetsmiljöutbildning att lanseras.

Via AFA Försäkring finansierar SKL och parterna forskning om hälsa i arbetslivet. 50 miljoner kronor avsätts varje år för FoU. Sedan 2006 har 164 forskningsprojekt beviljats anslag. Resultaten sprids löpande via bl.a. AFA Försäkring och via Suntarbetsliv. SKL har också varit medarrangör till arbetsmiljöeventet Gilla Jobbet åren 2012 och 2014 där forskningsresultat presenterats. Suntarbetslivpriset delades ut av parterna vid dessa båda tillfällen för ”imponerande resultat i arbetsmiljöarbetet”.

Samverkan på arbetsplatsen är en bra grund för en god arbetsmiljö. Via kommunernas och landstingens Arbetsmiljöråd (AMR) för SKL en kontinuerlig dialog med parterna om uppföljning och utveckling av intentionerna i kollektivavtalet FAS 05 (Förnyelse Arbetsmiljö Samverkan). Under 2015 görs ett fördjupat arbete rörande detta. SKL följer utvecklingen av sjukfrånvaron hos arbetsgivare i kommuner och landsting och publicerar årligen statistik inom området. Ett stöd för bra arbetsmiljö är verktyget ”Hållbart medarbetarengagemang” (HME) som SKL utvecklat. HME är en enkät för att utvärdera arbetsgivarpolitiken med utgångspunkt i medarbetarnas engagemang.

Psykiska problem utgör en dominerande andel av långtidssjukskrivningar, efter problem med rörelseorganen. SKL har tillsammans med kampanjen Hjärnkoll tagit fram ett stöd för chefer vid psykisk ohälsa på arbetsplatsen (2013) och också genomfört en nationell konferens (2014) på detta tema.

Uppdrag nr 69: SKL ska verka för att kommuner och landsting är och uppfattas som, attraktiva arbetsgivare för både kvinnor och män.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

SKL har genom en fyraårig kommunikationssatsning Sveriges Viktigaste Jobb (SVJ) ökat kunskapen om – och nyanserat bilden av – jobben i välfärdssektorn och kommuner och landsting som arbetsgivare. Detta genom att föra ut information, bemöta myter med fakta, uppmuntrat till otraditionella yrkesval, skapa nyfikenhet och intresse och engagemang för välfärdens utmaningar.

SKL har föreläst och haft studiebesök kring arbetet med strategiska arbetsgivarfrågor och SVJ samt marknadsfört satsningen hos kommuner och landsting, så att de själva kan använda den i sitt arbete för att bli attraktivare arbetsgivare.

SKL har skapat en lättillgänglig verktygslåda för medlemmarna på webben med mycket material för att profilera välfärdssektorn i hela landet. En riktad satsning mot ungdomar har genomförts med bland annat en filmkampanj, kommunkurs för feriejobbare, yrkestest och deltagande på olika mässor. Projektet har även använt sociala medier för att sprida sitt budskap.

En mängd rapporter har gjorts inom ramen för satsningen, exempelvis om ungdomars syn på jobb i välfärdssektorn, de anställdas upplevelse av sektorn, lön, karriärvägar samt om de kommande rekryteringsbehoven. Projektet har tagit fram nio strategier som kommuner och landsting kan använda för att möta de kommande rekryteringsbehoven.

Uppdrag nr 70: SKL ska verka för att främja jämställda villkor och en jämställd lönepolitik.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

En grundläggande förutsättning är att arbetsgivarpolitiken omfattar alla oavsett kön och ger såväl män som kvinnor samma möjligheter. Ett verktyg för detta är ett sammanhållet medarbetaravtal vad gäller de allmänna anställningsvillkoren och så lika löneavtal som möjligt oberoende av facklig motpart. Löneavtalen bygger på tanken om lokal lönebildning. Detta för att ge medlemmarna ett större inflytande över lönebildningen och möjlighet att förändra lönerelationer mellan olika yrkesgrupper. Med sifferlösa avtal ökar denna möjlighet förstås betydligt. Till stöd för medlemmarna har SKL under perioden vidareutvecklat verktyget Lönelänken som kan användas för att göra jämförelser mellan och inom olika yrkesgrupper bl.a. utifrån kön. Utvecklingen av löneavtalen gör det enklare att rätta till löneskillnader mellan könen.

De allmänna anställningsvillkoren är ett medarbetaravtal som innehåller samma villkor för i stort sett samtliga medarbetare. Några förändringar har gjorts under perioden som gör avtalet än mer jämställt. Det är numera möjligt för såväl blivande mammor som pappor att vid två tillfällen besöka mödravårdscentral under graviditeten med bibehållen lön. Det är också möjligt att dela upp föräldraledigheten på flera ledighetsperioder utan att gå miste om föräldrapenningstillägg på 10 % av lönebortfallet som utbetalas under föräldraledighet. Detta möjliggör uppdelning av föräldraledigheten något som kan leda till en jämnare fördelning av ledigheten.

Under perioden har ett partsgemensamt arbete bedrivits för att söka framgångsfaktorerna och stötta medlemmarna i strävan att kunna erbjuda fler medarbetare möjlighet att arbeta heltid samt en analys av fördelningen mellan könen av chefsuppdragen inom sektorn. Det fortsatta arbetet kommer rikta särskild uppmärksamhet mot förutsättningarna för kvinnor att få chefsuppdrag inom sektorn.

Hösten 2014 genomfördes en konferens om diskriminering och jämställdhet i arbetslivet, som innehöll ett seminarium om lönekartläggning utifrån lagens krav. SKL har också gett stöd till landsting och regioner i anslutning till DO:s granskning av lönekartläggningar i landsting och regioner. Samtliga ärenden är avslutade hos DO.

SKL bevakar också utvecklingen inom jämställdhetsområdet på EU-nivå genom CEEP och en plats i kommissionens rådgivande kommitté för jämställdhet. Parterna på europainivå har tagit fram en verktygslåda för jämställdhet med 100 goda exempel på jämställdhetsarbete i praktiken, vari det ingår ett antal svenska exempel.

Uppdrag nr 71: SKL ska verka för att kommuner, landsting och regioner vid rekrytering uppfattas som attraktiva arbetsgivare när det gäller att beakta mångfald i personalgrupper.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

SKL arbetar på olika sätt för att stödja medlemmarna i deras arbete med att uppfattas som attraktiva arbetsgivare när det gäller att beakta mångfald i personalgrupper. Förbundet genomför 4–5 kurser per år om diskriminering ur ett arbetsrättsligt perspektiv, både på central och på lokal nivå. Syftet är att förebygga diskriminering i alla former på arbetsplatser i kommuner och landsting. SKL erbjuder också rådgivning till sina medlemmar och stödjer dem i tvister som rör diskriminering. En del av förbundets arbete inom området är också att följa utvecklingen av andelen utrikesfödda hos arbetsgivarna i kommuner och landsting.

Hösten 2014 genomförde SKL en konferens om diskriminering och jämställdhet i arbetslivet, där bland annat DO medverkade och presenterade sin rapport ”Delar av mönster, en analys av diskriminering och diskriminerande processer”.

Inom ramen för kollektivavtalet FAS 05 uttrycker parterna att arbetslivet ska vara attraktivt för medarbetare i alla livsfaser och tillgängligt för alla. Som en del av utvecklingsarbetet inom ramen för avtalet ingår därför att stödja jämställdhets- och mångfaldhetsarbete samt att motverka alla former av diskriminering. Till FAS 05 hör dialogverktyget FAS Arbetsliv som bidrar till att utveckla och vitalisera arbetsplatsträffar. FAS arbetsliv skapar förutsättningar för bättre dialog med större möjligheter att påverka och ta ansvar för verksamhetens genomförande och utveckling. Mångfald är ett av perspektiven som lyfts i dialogverktyget.

SKL är tillsammans med Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, LO, TCO och Saco representerat i Rådet för integration i arbetslivet (Ria). VD representerar SKL i styrelsen för rådet och biträds av en tjänsteman från SKL. Ria arbetar för att öka integrationen och bekämpa främlingsfientlighet på svensk arbetsmarknad med de medel som parterna äger. I oktober 2013 genomfördes en konferens om vad den svenska modellen innebär i sammanhanget och arbetslivets möjligheter och förutsättningar att bidra till integration. 2014 togs inom ramen för Ria fram en rapport som beskriver de olika offentliga aktörers uppdrag kopplat till integration i arbetslivet.

Uppdrag nr 72: SKL ska verka för en effektiv arbetslivsforskning.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

SKL har på flera sätt engagerat sig i aktiviteter för att åstadkomma en effektiv arbetslivsforskning. SKL har under kongressperioden försökt påverka förra regeringens nationella handlingsplan för arbetsmiljöpolitik och nuvarande regeringens arbetsmiljöstrategi för att uppnå mer samlade satsningar på arbetslivsforskning samt bättre tillgänglighet och användning av forskningskunskap. SKL har förordat en bredare spridning av kunskapssammanställningar. Under våren 2013 lämnade SKL tillsammans med andra centrala arbetsmarknadsparterna en skrivelse till regeringen kring behovet av en samlad aktör för kunskapsförmedling på arbetslivsområdet.

Genom AFA Försäkring (Trygghetsförsäkring resp. Sjukförsäkring) fördelas 50 miljoner kronor per år till projekt som syftar till att skapa trygga och säkra arbetsförhållanden och minimera riskerna för skador och ohälsa. Sedan 2006 har över 160 projekt finansierats. En viktig uppgift för föreningen Suntarbetsliv, som SKL varit initiativtagare till, är att förmedla resultat från relevanta utvecklings- och forskningsprojekt oavsett finansiär.

SKL representeras i Stressforskningsinstitutet och Stockholm Stress Center, Stockholms universitet samt vid Arbetsmiljöhögskolan, Lunds universitet.

Uppdrag nr 73: SKL ska stödja medlemmarna i att utveckla attraktiva villkor och organisatoriska förutsättningar som möjliggör ett gott ledarskap.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

Tillsammans med parterna har SKL under perioden beviljat medel via AFA Försäkring för att vidareutveckla forskningsprojektet CHEFiOS (Chefsskap Effektivitet, Förutsättningar i offentlig sektor) i det s.k. kallade ”projektet för CHEFiOS nyttiggörande”. Med utgångspunkt i de kunskaper, erfarenheter och kartläggningsmetoder som utvecklats i CHEFiOS har användarvänliga och kostnadseffektiva koncept som stödjer en utveckling av de organisatoriska förutsättningarna för ett gott chefs- och ledarskap tagits fram. Dessa metoder och analyser finns nu tillgängliga via institutionen för sociologi och arbetsvetenskap på Göteborgs Universitet.

Organisatoriska förutsättningar för ett gott chefs- och ledarskap har lyfts i olika sammanhang bl.a. i nätverket för chefs- och ledarskapsstrategier inom landstingen och de tre största kommunerna samt landstingen/regionerna. Budskap och dialog på detta tema har även förts fram i olika arrangemang som genomförts av SKL till förmån för våra medlemmar, några exempel är: konferensen ”Gilla Jobbet”, olika seminariedagar som t.ex. ”attraktiva chefsuppdrag i offentlig sektor”, ”seminariedag för arbetsmiljöstrategier”, med flera. Villkor och organisatoriska förutsättningar för ett gott chefs- och ledarskap finns också med som teman i Toppledarprogrammet, SKL:s chefsutvecklingsprogram för högre chefer inom kommuner, landsting och regioner.

I syfte att belysa chefens roll i en väl fungerande lokal lönebildning har SKL och AkademikerAlliansen tagit fram en gemensam skrift med namnet ”Chefens roll i lönebildningen”. Syftet är att uppmärksamma förutsättningar, möjligheter och utmaningar i chefens arbete med en strategisk lokal lönebildning. Forskningsresultat och metoder för ett ökat kollegialt stöd till chefer genom s.k. backstage-grupper där chefskollegor handleder varandra kring olika dilemman har spridits i tillgängliga nätverk för chef och ledarskapsstrategier i syfte att öka kunskapen om tillgängliga och beprövade metoder att stärka attraktiviteten och hållbarheten i chefsuppdraget. Ett arbete kring chefsuppdrag och chefskontrakt med syfte att tydliggöra hur attraktiva och utvärderingsbara chefskontrakt kan utformas pågår och beräknas vara färdigt i slutet av 2015.

Uppdrag nr 74: SKL ska verka för att samhällets samlade utbildningar överensstämmer med medlemmarnas framtida kompetenskrav.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

Kansliet har genom att bevaka förändringar och strukturer för utbildningar skapat dialog med berörda departement och myndigheter för att lyfta medlemmarnas behov av framtida kompetenskrav och i övrigt verkat för att utbildningarna motsvarar behovet hos medlemmarna. Exempelvis finns representantskap från kansliet i referensgrupp för det nya utvärderingssystemet av utbildningar på universitet och högskola samt i utredningen kring högskolornas utbildningsutbud och regelbundna möten sker med YH myndigheten.

Inom ramen för Vård och omsorgscollege (VOC) bedrivs ett kontinuerligt arbete för att utveckla och kvalitetssäkra utbildningarna inom området inför framtida kompetensförsörjningsbehov. Det finns i nuläget 19 regionala och 74 lokala college i landet. Representanter från kansliet sitter i VOC-styrelse, nationella rådet samt har funnits med i arbetsgrupper kring att utveckla konceptet.

Kontinuerlig dialog förs med medlemmarna kring behov av samverkan med utbildningsaktörer regionalt och lokalt för att kunna påverka innehåll och struktur på utbildningen så att det möter nuvarande och framtida kompetenskrav, samt sprida goda exempel. Dessutom sker samverkan med andra aktörer för att nå gemensam hållning kring utvecklingen av specifika utbildningar.

Förbundets ståndpunkter lyfts löpande i olika underlag så som remissyttranden, underlags PM och presentationer såväl muntliga som skriftliga.

Det har inom ramen för huvudöverenskommelsen 2011, tillsammans med Vårdförbundet och Legitimerade Sjukgymnasters Riksförbund, genomförts ett arbete om hur vården av de mest sjuka äldre kommer in i grundutbildningarna. En konferens har hållits och rapport tagits fram för att inspirera till fortsatt samverkan mellan utbildare och verksamhet i syfte att utveckla utbildningarna.

Uppdrag nr 75: SKL ska verka för att kommuner och landsting får det stöd de behöver för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter och att motverka diskriminering i skolan, hälso- och sjukvården, i arbetslivet och i samhällslivet i övrigt.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kommentar: Uppdraget är brett och berör alla avdelningar. Huvudansvaret ligger på avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Kansliets rapportering:

Lärandeprojektet Vård på lika villkor, en överenskommelse mellan SKL och staten genomfördes 2011–2014. Syftet med projektet var att öka jämlikheten i första linjens vård genom att testa, utveckla och identifiera effektiva arbetsätt och metoder. Resultatet blev förbättringar inom projektets samtliga målområden som kan användas inom de flesta verksamheter både regionalt och kommunalt.

Nationell plattform för jämlik hälsa och vård – SKL har tillsammans med en rad nationella aktörer format en myndighets- och organisationsövergripande plattform för jämlik hälsa och vård. För att vända trenden med ökande ojämlikhet i hälsa och vård krävs en kraftsamling på alla nivåer inom hälso- och sjukvården.

SKL har tagit fram en ny upplaga av en skrift om arbetsrätten i sektorn, som har stor spridning till förbundets medlemmar, i vilken det ingår ett avsnitt om diskriminering i arbetslivet. SKL håller regelbundet kurser och konferenser på temat diskriminering i arbetslivet.

Inom ramen för kollektivavtalet FAS 05 uttrycker parterna att arbetslivet ska vara attraktivt för medarbetare i alla livsfaser och tillgängligt för alla. Som en del av utvecklingsarbetet ingår därför att stödja jämställdhets- och mångfaldsarbetet samt att motverka alla former av diskriminering. Till FAS 05 hör dialogverktyget FAS Arbetsliv där mångfald är ett av perspektiven som lyfts.

SKL är tillsammans med Svenskt Näringsliv, Arbetsgivarverket, LO, TCO och SACO representerat i Rådet för integration i arbetslivet (Ria). Ria arbetar för att öka integrationen och bekämpa främlingsfientlighet på svensk arbetsmarknad med de medel som parterna äger.

En vägledning för jämlik styrning och ledning togs fram 2010. Den innehåller en modell som under 2012–2013 testats och vidareutvecklats tillsammans med åtta kommuner, landsting och regioner.

Uppdrag nr 76: SKL ska stödja medlemmarna i att jämställdhetsintegrera verksamheter och beslutsprocesser.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för vård och omsorg

Kansliets rapportering:

Under åren 2011–2013 drev SKL vidare Program för hållbar jämställdhet (HåJ), den särskilda satsning på stöd till medlemmarnas jämställdhetsintegrering som startade 2008 med statliga medel. Under denna andra fas deltog 53 kommuner, landsting, regioner och olika samverkansförbund.

SKL har fortsatt att sprida Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN). Antal undertecknare i Sverige ökade under perioden från 63 till 113 (januari 2015). Genom HåJ har SKL finansierat en central stödmekanism inom CEMR (Observatory) för arbetet med deklARATIONEN.

SKL har utvecklat ett antal jämställdhetsutbildningar. Utbildningen Leda och styra för hållbar jämställdhet är en grundläggande utbildning i jämställdhetsintegrering och förbättringsarbete som riktar sig till politiker, chefer och nyckelpersoner och finns för sex olika inriktningar: Barn och utbildning, Samhällsplanering, Social omsorg, Kultur och fritid, Räddningstjänst, samt Hälso- och sjukvård. SKL har också genomfört utbildningar som stöd för arbetet med CEMR-deklARATIONEN. Under hösten 2015 ges en ny utbildning i Gender budgeting – jämställdhetsintegrerad budgetering.

Webbportalen Jämställ.nu är en nationell resurs för jämställdhetsintegrering som SKL driver tillsammans med ett antal statliga aktörer. SKL har producerat material och trycksaker som stöd för medlemmarnas jämställdhetsarbete, bland annat inom områdena upphandling, revision, jämställdhetsanalys, jämställdhetsintegrering, samt hälso- och sjukvård.

Jämställdhetsintegreringen av förbundets kansli drivs under 2014 och 2015 enligt en strategisk handlingsplan utifrån CEMR-deklARATIONEN.

Under 2015 startar pilotprojektet Modellkommuner för hållbar jämställdhet, där sju kommuner inledningsvis utvecklar sitt arbete genom benchmarking med varandra, för att i nästa skede sprida erfarenheterna vidare till fler kommuner.

Uppdrag nr 77: SKL ska verka för att medlemmarna tar ett särskilt ansvar i rollen som arbetsgivare för funktionshindrade.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

En av styrelsens prioriterade frågor 2015 är ökad sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Arbete pågår med att ta fram och sprida analysunderlag, beskriva goda exempel och metoder samt ge underlag som kan bidra till en förstärkning av arbetsmarknadsanknytningen. En viktig del i priofrågan är att fortsätta bidra till dialogen mellan våra medlemmar, fackliga organisationer och relevanta myndigheter.

I samarbete med Handisam, Arbetsförmedlingen och Arbetsgivarverket anordnade SKL våren 2012 tre regionala konferenser om den offentliga sektorns ansvar och åtaganden för att rekrytera och behålla personer med funktionsnedsättning.

SKL har medverkat till en rad rapporter, exempelvis ”Funktionsnedsättning och arbete”, ”Vad gör kommuner och landsting?” som även översatts till engelska för att kunna användas i internationella sammanhang. Skriften har spridits brett och har använts vid en av EU-kommissionens konferenser samt inom CEEP. Inom ramen för kampanjen Hjärnkoll som drivs av Handisam, har SKL deltagit i arbetet med skrifterna ”Så gör du som chef – handledning vid psykisk ohälsa på arbetsplatsen” och ”Så gör du som kollega – handledning vid psykisk ohälsa på arbetsplatsen”.

SKL har arbetat aktivt och kommit med inspel till Funka-utredningen som bl.a. har haft till uppdrag att se över alla stöd som Arbetsförmedlingen kan ge till personer med funktionsnedsättning i syfte att de ska komma ut på arbetsmarknaden.

SKL genomförde 2011 en kartläggning av hur stor andel av kommunerna som hade riktlinjer eller politiska beslut. En ny kartläggning kommer att genomföras och också omfatta landstingen. SKL har ett aktivt nätverk för kommuner och landsting på temat att anställa fler med funktionsnedsättning i kommuner och landsting som träffas två gånger per år.

Uppdrag nr 78: SKL ska verka för att arbetsgivarförbundet Pacta är en arbetsgivarorganisation med hög representativitet bland kommunalförbund och företag som - oavsett ägande – verkar inom sektorn.

Huvudansvarig beredning/delegation: Förhandlingsdelegationen

Huvudansvarig avdelning: Avd. för arbetsgivarpolitik

Kansliets rapportering:

SKL har inrättat ett särskilt Pactakansli som finansieras av Pacta. Syftet är att kunna ge snabbare medlemservice till betydligt mindre arbetsgivare än vad SKL har. Pacta har utvecklat sin grafiska profil och har ökat sin exponering ut till medlemmar och potentiella medlemmar. Pacta har genomgått en snabb medlemsutveckling och övergår nu sannolikt i en lugnare expansionsfas.

Sedan 2011-01-01 har Pacta fått 216 nya medlemmar med ca 10 000 anställda. Totalt har förbundet 627 medlemmar med ca 51 000 anställda.

Uppdrag nr 79: SKL ska uppmana regeringen att genomföra en översyn av ett lagskydd för den som avslöjar allvarliga missförhållanden i offentligt finansierad verksamhet.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för juridik

Kommentar: Motion nr 74

Kansliets rapportering:

Under perioden har två statliga utredningar genomförts som är relevanta för kongressuppdraget.

Utredningen om Meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet har lämnat sitt betänkande (SOU 2013:79, Stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet), som har sett över frågan om stärkt meddelarskydd för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet och då framför allt i sådan verksamhet som avser vård, skola och omsorg. Utgångspunkten för uppdraget har varit att meddelarskyddet för privatanställda i offentligt finansierad verksamhet så långt som det är möjligt ska vara detsamma som för offentligt anställda. SKL har, efter framställan från förbundskansliet haft en expert i utredningen. Uppdraget har redovisats den 30 november 2013 och en offentlighetslag har föreslagits som reglerar dessa frågor. I remissyttrande har SKL tillstyrkt förslaget.

Av betydelse för kongressuppdraget är också ”whistleblower-utredningen” som i maj 2014 lämnade sitt betänkande (SOU 2014:31, Stärkt skydd för arbetstagare som slår larm). Utredningen har sett över skyddet för arbetstagare som slår larm om olika former av missförhållanden, oegentligheter eller brott. Utredningen har föreslagit åtgärder som syftar till att stärka skyddet och skapa ett tydligare regelverk, genom en arbetsrättslig lag samt ett förslag om en ny regel om införande av s.k. visselblåsar-rutiner i arbetsmiljölagen. Utredningen redovisades i maj 2014. SKL har haft en expert i utredningens referensgrupp. Förslaget har remissbehandlats och SKL har tillstyrkt inriktningen på förslaget.

Båda utredningarna bereds fortfarande i regeringskansliet och har ännu inte lett fram till lagstiftning.

Vid sidan av lagstiftningsfrågorna har SKL tagit fram en skrift som uppdateras regelbundet på temat yttrandefrihet och lojalitet i anställningen, i syfte att dels informera om gällande grundlagsfästa regler, praxis från domstolar och tillsynsmyndigheterna JO och JK, dels understryka vikten av öppenhet och insyn inom sektorn. SKL genomför kurser på detta tema varje år.

Uppdrag nr 80: SKL ska till valkongressen 2015 återkomma med redogörelse för hur det nya arvodessystemet fungerat samt föreslå ram för förbundets arvoden för kommande mandatperiod.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för administration

Kansliets rapportering:

Redogörelse för hur det nya arvodessystemet fungerat lämnades vid Valkongressen 24 mars 2015. Inför valkongressen 2011 gjordes en utförlig utvärdering av arvodesreglerna då dessa varit i kraft under en mandatperiod. Under mandatperiod 2011-2015 var kansliets uppfattning att reglerna fungerat väl. Valkongressen beslutade (§13)

- att som riktmärke för förbundets arvoden ange att arvodeskostnadernas andel av Sveriges Kommuner och Landstings budget inte ska öka under mandatperioden,
- att uppdrag från Sveriges Kommuner och Landstings kongress 2011 ska anses återrapporterat,
- att bemyndiga styrelsen att inom angivet riktmärke besluta om arvoden och ersättningar för förbundets förtroendevalda, samt
- att till valkongressen 2019 föreslå riktmärke för förbundets arvoden för kommande mandatperiod.

Uppdrag nr 81: SKL ska göra en överarbetning av inriktningsdokumentet med ledning av de olika delbeslut som fattats av kongressen samt att fastställa inriktningsdokumentet för Sveriges Kommuner och Landsting för kongressperioden 2012-2016.

Huvudansvarig beredning/delegation: Arbetsutskottet

Huvudansvarig avdelning: Avd. för administration

Kansliets rapportering:

Överarbetningen har genomförts och styrelsen fastställde vid sitt sammanträde den 16 december 2011 den slutliga utformningen av inriktningsdokumentet.